

ADVENT

Het Kerkblad van het Kerkgenootschap der Zevende-dags Adventisten /1/2026

**Volwassen worden
in het geloof**

Volwassen worden

Waanneer we spreken over volwassen worden, denken we vaak aan leeftijd of verantwoordelijkheid. Geestelijke volwassenheid laat zich echter niet simpelweg in jaren meten. In de Bijbel wordt geloofsgroei eerder beschreven als een proces van worteling: een leven dat steeds dieper verankerd raakt in Gods Woord en gevormd wordt naar het karakter van Christus. Het thema van dit nummer van Advent is daarom: 'Volwassen worden in het geloof – geworteld in de Bijbel.'

De verbinding tussen groei en de Schrift is essentieel. De apostel Paulus schrijft in Efeziërs 4 dat gelovigen niet als kinderen heen en weer geslingerd moeten worden, maar mogen toegroeien naar volwassenheid. Dit gebeurt wanneer Gods Woord richting geeft aan ons denken en handelen. Ook modern theologisch onderzoek bevestigt dit: geestelijke volwassenheid is een proces van spirituele vorming waarin het leven van de gelovige wordt afgestemd op Christus (Willard, 2002). Disciplines zoals gebed en meditatie helpen dit geloof te wortelen in het dagelijkse leven (Foster, 2018).

Duurzaamheid is belangrijk voor de Adventkerk. Ook *Advent* werkt mee aan een betere wereld, en wordt het gedrukt op papier dat het resultaat is van verantwoord bosbeheer. Onze drukker gebruikt inkten op plantaardige basis en machines draaiend op groene stroom.

Daarnaast groeit geloof zelden in isolatie. Onderzoek naar kerkelijke gemeenschappen toont aan dat discipelschap, mentoring en geestelijke begeleiding cruciaal zijn om samen te leren en dichter bij God te leven (Hermanto, 2024). Volwassen geloof is dus meer dan kennis; het wordt zichtbaar in karakter, relaties en verantwoordelijkheid voor de ander. Het is een fundament dat standhoudt wanneer omstandigheden veranderen. In dit nummer nodigen wij u uit stil te staan bij deze weg van groei. Het is geen menselijke prestatie, maar een proces waarin God ons stap voor stap vormt. Moge deze uitgave u helpen opnieuw te ontdekken wat het betekent om geworteld te zijn in de Bijbel. ☐

APRIL

Lifestyleprogramma	3-5
Ambassadors- & Welpendag	4
Grote Impact – dag 1	4
Bezoekers Sabbat	11
Dag van de Possibility Ministries	18
Rentmeesterschapsabbat	25
Penningmeestersdag	26
Grote Impact – dag 2	27

MEI

Drug Awareness Day	2
Moederdag	10
AJV Camporee - Samen Sterk	13-17
Global Adventurers- & Welpen dag	16
Vrouwenweekend	22-24
Kidz Rally 2026	30

JUNI

Mental Health Emphasis Weekend	5-7
Rentmeesterschap-workshop online	7
World Women's Ministry Emphasis Day	13
Sabbatschoolleiders Workshop online	14
Men's Ministries Day	20
Drum & Drill Event	20-21
Public Campus Ministries Concert	27

Enrico Karg *Hoofdredacteur & algemeen secretaris van de Nederlandse Adventkerk.*

REDACTIE

Hoofdredacteur Enrico Karg

Redactie Silbert Elizabeth, Bert Hagenaars, Jeroen de Jager, Jeanette Lavies, Riemer Postma, Rob de Raad en Ruth Tiko.

Vormgeving Paul de Bruin – Limelight Design Studio

Foto omslag Brian A Jackson/Shutterstock.com

Druk Van de Ridder – VdR Druk & print

Oplage 3.800 exemplaren

Verschijningsfrequentie 4 maal per jaar

Wanneer u het blad ADVENT niet meer wilt ontvangen, kunt u dat kenbaar maken via advent@adventist.nl

REDACTIEADRES

Amersfoortseweg 18, 3712 BC Huis ter Heide

T: Landelijk Kantoor: 030 – 6939375 – **E:** advent@adventist.nl

W: www.adventist.nl of www.adventist.be

GIFTEN

Advent wordt gerealiseerd dankzij uw giften. De redactie bestaat voornamelijk uit vrijwilligers. Giften voor Advent kunt u overmaken op NL47 RABO 0117 7777 73 t.n.v. Kerkgenootschap der ZDA of gebruik de QR-code hiernaast. Voor financiële zaken, incl. donaties en wilsbeschikkingen, kunt u contact opnemen met de financiële afdeling via: finance@adventist.nl.

06 Hoe houden we elkaar vast?

10 De leer van de Adventkerk

22 God steeds beter leren begrijpen?

30 Groeien naar volwassenheid in het geloof

34 Groeien naar een volwassen relatie met God

VERDER IN DIT NUMMER

- 04 Van het bestuur
- 14 ADRA – Medicijnen voor Oeganda
- 16 Nieuws uit de wereldkerk
- 18 Kinderverhaal
- 20 Nieuws uit de regio
- 26 Adventgeschiedenis in perspectief
- 29 Advent verwent
- 36 Doopberichten
- 38 PS Overlijdensberichten
- 39 In Beeld
- 40 Van de voorzitter

De medewerkers van *Advent* wensen u een gezegend 2026. Laten we streven naar een diepgewortelde relatie met God.

Nieuwjaars- toespraak voorzitter

Het afgelopen jaar hebben we heel goed gedraaid. Langzamerhand kunnen we eindelijk weer gaan bouwen aan de kerk in plaats van problemen oplossen. We hebben meer activiteiten, meer nieuwe gemeenten gesticht en evangelisatie-activiteiten gehad. We groeien in ledental en ook financieel gaat het goed. We hebben dus een positief jaar achter de rug, er zijn echter ook uitdagingen.

Tekst/Rob de Raad

Spanningen in de wereld

De regering van de Verenigde Staten stelt zich boven de wet. De situatie rondom Venezuela, Iran, Nigeria en Gaza baart grote zorgen. De spanningen aangaande Groenland kunnen het einde van de NAVO betekenen. Velen maken zich zorgen over spanningen tussen de VS, Rusland en China. In wat voor wereld leven wij nu? Hoe ziet de toekomst eruit?

Als Adventkerk hebben wij een boodschap van hoop voor de wereld. We hebben als christenen een opdracht het kwade te overwinnen door het goede en hoop te bieden op een wereld van echte vrede - shalom - wat veel meer is dan de afwezigheid van oorlog. Adventisten zijn dienstbaar aanwezig in de samenleving.

Na-christelijk tijdperk

Nederland is geen christelijk land meer. We leven in een van de meest geseculariseerde landen van de wereld. Er is groot wantrouwen tegen institutionele religie. We leven in een vergevorderd geïndividualiseerde samenleving. Zelfs in de Tweede Kamer en regering is het fatsoen soms ver te zoeken. We zien dit individualisme ook in de kerk. Het fatsoen is soms ver weg in

de wijze waarop discussies gevoerd worden. Leden en zelfs gemeenten kiezen hun eigen weg in plaats van die van de kerkelijke organisatie waarvan we allemaal deel uitmaken. In de kerk moeten we de dialoog met elkaar blijven zoeken en manieren vinden om samen voorwaarts te gaan. Naar buiten toe moeten we bekendheid verkrijgen. Niet door waar we op tegen zijn, maar door dienend en liefdevol aanwezig te zijn in de samenleving.

We moeten het verschil maken in de levens van mensen. Alleen dan is de kerk van toegevoegde waarde in de samenleving.

Vergrijzing

In de samenleving nemen we een toenemende vergrijzing van de bevolking waar. Dat zien we ook in de kerk, met name in oost en noord-oost Nederland. Hoe kunnen we deze gemeenten helpen en ondersteunen en nieuw leven inblazen?

Immigratie en multiculturele samenleving

De multiculturele samenleving staat onder grote druk. In de afgelopen verkiezingen ging het met name om het stoppen van immigratie naar Nederland.

In de kerk speelt diversiteit ook een grote rol. We zien in de kerk een tweedeling ontstaan tussen de oorspronkelijke (witte) gemeenten en gemeenten met een migratie-achtergrond. Dit is een proces van vele jaren. Het landschap van de kerk in Nederland is fundamenteel veranderd vergeleken met vijftien à twintig jaar geleden. Het aantal migrantenleden is zeker 60% van het totale ledenbestand. Wanneer we kijken naar betrokken, actieve leden, dan hebben we het over zeker 70-80%.

De tiendeninkomsten komen voor 65-70% uit migrantengemeenten, bestaande uit verschillende taalgroepen zoals het Nederlands, Engels, Papiaments, Spaans, Portugees, Twi, Indonesisch, Oekraïens, enzovoort.

Hoe kunnen we voorkomen dat er silo's gaan ontstaan tussen de verschillende taalgroepen? We moeten doelbewust bruggen bouwen, ontmoetingen organiseren, elkaar leren kennen en begrijpen, elkaar respecteren over welke tegenstelling we het ook hebben, zoals wit en gekleurd, jong en oud, conservatief of progressief. Iedereen moet zich thuis voelen in de kerk. Muziek kan daarbij een grote rol spelen, want dat is cultuuroverstijgend. We behoren allemaal tot dezelfde familie en we hebben iedereen nodig! Te vaak spreken we nog over die ander! De Unieconferentie van Adventgemeenten in Nederland zal zich inzetten voor alle leden ongeacht hun achtergrond. Onze opdracht is het uitvoeren van de drie-engelenboodschap uit Openbaring 14. We hebben een boodschap aan alle landen en volken, elke stam en taal.

Onze missie

Onze missie is relationeel. We zullen de dialoog over onze theologie moeten blijven voeren. Onze identiteit staat niet ter discussie, we moeten die echter verwoorden op een relevante en actuele wijze. We kunnen geen vragen van nu beantwoorden met zaken die in de negentiende eeuw speelden. We moeten onze overtuiging brengen met empathie voor de ander. We moeten oog hebben voor sociale ongerechtigheid. Onze gezondheidsboodschap heeft impact als we het holistisch presenteren met degelijke onderbouwing.

We moeten meer dan ooit gebruik maken van digitale mogelijkheden voor de verkondiging met nieuwe online cursussen, het oprichten van Hope Channel Nederland en gemeenten trainen online belangstellenden in contact te brengen met een gemeente bij hen in de buurt. De Bijbel roept ons op op een goede en gezonde manier met elkaar om te gaan. Romeinen 12:9-18 roept ons op elkaar lief te hebben en altijd het goede te doen.

Paulus laat Titus achter op Kreta met de opdracht het evangelie te verkondigen en leiders aan te stellen. Deze leiders moeten onder andere gastvrij zijn (Titus 1:8). Hij gebruikt daarbij het Griekse woord *philoxenos* dat is opgebouwd uit de woorden *philo* en *xenos*: dat is liefde en de vreemdeling of de buitenstaander. Het is de ander. Wij worden opgeroepen die ander, die zo anders in het leven staat dan wij, lief te hebben. We kunnen talloze voorbeelden aanhalen van groepen die tegenover elkaar staan. Neem de Democraten en Republikeinen in de VS of voetbalclubs zoals Ajax en Feyenoord. Of die ander in de samenleving. Zo spreken we vaak over de ander in de kerk die een andere kleur heeft, of die liberaal of juist conservatief is. In Gods Woord roept Hij ons echter telkens op die ander lief te hebben. Een van de laatste opdrachten van Jezus aan zijn leerlingen: 'Heb elkaar lief zoals Ik jullie heb liefgehad!' Dat is onze opdracht. De ander lief te hebben en een verschil te maken in hun leven.

Paulus zegt in 2 Korintiërs 5:20 dat wij ambassadeurs van God zijn. 'Wij vragen u in Gods naam, laat u met God verzoenen!' Dat geldt voor mensen buiten de kerk, maar ook voor binnen de kerk. Die ander liefhebben die we niet zien zitten. Juist die liefhebben zoals Christus ons heeft liefgehad. □

Rob de Raad is voorzitter van de Nederlandse Adventkerk.

Hoe houden we elkaar vast?

In 2024 schreef ik een artikel over het geloofsontwikkelingsmodel van de theoloog-psycholoog James W. Fowler¹. De kern van Fowlers betoog is dat geloof geen statisch gegeven is, maar een proces dat zich gedurende het hele leven over zeven stadia ontwikkelt en een verschuiving doormaakt van extern naar geïnternaliseerd geloof².

In dit artikel plaats ik Fowlers model binnen de specifieke context van de zevende-dagsadventistische geloofspraktijk en betoog ik dat als de kerk de geloofsontwikkeling van de leden niet begrijpt of er geen ruimte voor geeft, ze leden kwijtraakt – vooral jeugd en jongvolwassenen die de kerk juist hard nodig heeft.

Tekst/Ingrid Wijngaarde

Wat hebben wij als zevendagsadventisten aan Fowler? Het helpt ons te begrijpen waar tendensen van kerkverlating en polarisatie vandaan komen. Die kunnen ontstaan wanneer mensen zich in verschillende geloofsstadia bevinden, maar elkaar theologisch beoordelen vanuit hun eigen fase. Omdat dit impact kan hebben op de geloofsgemeenschap, vraagt dit om inzicht en visie op leiderschap en pastoraat.

Naar een volwassen geloofsgemeenschap

Fowler helpt ons te begrijpen dat geloofsontwikkeling niet vanzelfsprekend is, zelfs niet als je in een adventistische setting bent opgegroeid; dat net als bij andere persoonlijke en sociale ontwikkeling elke levensfase eigen spanningen en mogelijkheden presenteert aan de geloofsbeleving; dat stagnatie kan optreden wanneer vragen en ervaringen geen plaats krijgen. Binnen onze geloofsgemeenschap spelen specifieke kenmerken een rol. Mijn ervaring is dat wij een uitgesproken kenniskerk zijn: de theorie van waarheid heeft

prioriteit. Soms lijkt liefde voor het Woord sterker ontwikkeld te zijn dan relationele verbondenheid met de auteur van het Woord en zijn kinderen. Daardoor ontstaan extremen: sterke orthodoxie of uitgesproken liberalisme. Het voortdurend botsen van deze extremen beïnvloedt geloofsontwikkeling niet alleen in jezelf, maar ook in anderen en kan bijdragen aan uittreding. Aandacht hebben voor geloofsontwikkeling helpt ons deze kenmerken te duiden zonder broeders en zusters het stempel te geven van 'trouw' of 'afvallig', 'conservatief' of 'liberaal'. Het biedt inzicht in waar iemand zich

Rawpixel.com/Shutterstock.com

bevindt in zijn of haar ontwikkeling, waardoor we misschien met meer compassie rekening met elkaar kunnen houden.

In dit artikel wordt gefocust op de laatste drie van de zeven geloofsfasen die Fowler definieert: reflecterend, verbindend en dienend geloof.

Persoonlijke reflectie

Dit geloofsstadium is cruciaal voor de toekomst van de kerk. Het is kenmerkend voor personen in de leeftijdsgroep van twintig tot dertig jaar – de jongvolwassenen. In deze fase neemt een persoon verantwoordelijkheid voor de eigen overtuigingen en ervaringen. Er wordt niet langer automatisch vertrouwd op het geloofssysteem van ouders of geloofsgemeenschap. Gemeenschappelijke en persoonlijke aannames worden kritisch onderzocht.

Deze fase kenmerkt zich door reflectie, innerlijke strijd, het ervaren van cognitieve dissonanties, vragen rond rechtvaardigheid, gebedsverhoring, opvoeding en kerkpraktijk en

daardoor soms een onvermogen het geloof over te dragen op de kinderen, spanning tussen wat de wereld en God van je vragen en vermijding als gedrag om met al deze dingen om te gaan.

In deze periode vindt de grootste kerkverlating plaats. Jongeren in een reflectieve fase worden soms als 'kritisch' of 'afwijkend' gezien, terwijl zij eigenlijk een ontwikkeling doormaken. Wanneer hun bestaansvragen niet of onvoldoende beantwoord worden en verwarringen niet opgelost worden, wordt uittreding een veelgekozen oplossing. Dit is pijnlijk voor de kerk, omdat de geloofsgemeenschap haar belangrijkste groeipotentieel kwijtraakt. De opdracht aan lokale gemeenten is te erkennen dat deze fase niet uitzonderlijk is, maar structureel onderdeel is van de geloofsontwikkeling van deze leeftijdsgroep. Pas dan kan er bewust ruimte komen voor persoonlijke reflectie en voor het mogen bevragen van de kenmerkende adventistische aannames. Reflecterend geloof betekent dat we verantwoor-

delijkheid nemen voor de eigen overtuigingen, eerlijk omgaan met ervaren spanningen en bewust zijn van wat we overdragen aan de volgende generatie, zowel in het gezin als in de gemeente. Voor een geloofsgemeenschap die door de omgeving vaak als 'een vreemd soort christendom' gezien wordt, is dit essentieel.

Actieve verbinding

In deze fase verschuift de focus van de geloofsbeleving van kritische analyse naar integratie. Het is de periode waarin de gelovige terugkijkt op eerdere levensfasen: opvoeding, kerkpraktijk en eigen keuzes. Er ontstaat erkenning van gemaakte fouten, gemiste kansen of een te eenzijdige geloofsbenadering. Het resultaat hiervan kan zich op twee manieren uiten: verder afglijden naar de rand van de geloofsgemeenschap of misschien zelfs het verlaten van de kerk, óf een actieve en positieve ontwikkeling naar een volwassener geloof.

Degenen die doorgroeien, leren relativeren. Zij nemen er genoeg

VOLWASSEN GELOOFSGEMEENSCHAP/REFLECTIE, VERBINDING & DIENST

mee dat er paradoxen en onoplosbare mysteries zijn. Sommige antwoorden worden gevonden, sommige niet. Er ontstaat daarvoor begrip en openheid voor de geloofsbeleving van anderen. Kenmerken van verbindend geloof zijn erkenning en ervaren van ontvangen genade, mildheid tegenover eigen verleden en daarvoor begrip voor worstelingen van anderen, waardering voor gemeenschappelijke geloofsoefening, sterke sociale verbondenheid en hernieuwde ervaring van blijdschap in de geloofsbeleving. Er ontstaat ruimte voor groei zonder de specifieke geloofsbasis los te laten.

Voor de geloofsgemeenschap is dit stadium van grote waarde. Mensen in deze fase kunnen hun eigen geloof en dat van anderen verdiepen door hen aan te moedigen en te bemoedigen: thema's die we veelvuldig in het Nieuwe Testament tegenkomen (Hebreeë 3:13 en 10:24-25; 1 Tessalonicenzen 4:18 en 5:11; Romeinen 12:8 en 15:5; 2 Korintiërs 1:3-4; Handelingen 14:22; Efeziërs 4:29; Kolossenzen 3:16). Persoonlijke getuigenissen, vanuit ervaring en niet alleen theorie, zijn vooral waardevol voor nieuwe leden. Verbinders zijn in staat bruggen te bouwen tussen generaties en stromingen binnen de gemeente, omdat ze niet reageren vanuit emoties, maar vanuit wijsheid. Voor ons als zevendedagsadventisten zijn meer actieve leden in deze geloofsphase de uitgesproken tegenkracht voor tendensen van polarisatie en verwijdering.

Dienend geloof

Dit stadium bereikt slechts een beperkt aantal mensen. Het voorbeeld bij uitstek is Christus. Elke predikant wordt erop beoordeeld en toch is dit de grootste nood van de kerk.

Dienend geloof kenmerkt zich door zachtmoedigheid, wijsheid door ervaring, vermogen om met mensen uit verschillende stadia om te gaan, afwezigheid van neerbuigendheid, veroordeling, vooroordeel of ongefundeerd onderscheid, geloof dat zichtbaar wordt in daden, actieve focus op de Gouden Regel en niet aflatende inzet voor rechtvaardigheid en gerechtigheid.

Ik wijs naar de zachtmoedigheid van Mozes en naar geloof-in-actie als kenmerken van wijsheid. Voor ons als adventisten heeft dit diepe betekenis. Wij zien onszelf graag als een profetische beweging, maar profetisch zijn vraagt niet alleen overtuiging maar ook zachtmoedigheid en dienstbaarheid. Dienend geloof koestert het leven (van elk mens en dier) en Gods genade, daagt onrecht uit, werkt aan rechtvaardigheid in kerk en wereld, verzet zich tegen polarisatie en leeft waarheid uit via het aangaan van warme, authentieke en betekenisvolle relaties. Pas in deze fase wordt geloof praktisch en relationeel.

Hoe brengt dit onze geloofsbeleving verder?

① Door verantwoordelijkheid

Reflecterend geloof voorkomt dat wij blijven leven met geleend geloof. Het maakt geloof persoonlijk en overdraagbaar.

4 Evenwicht bewaren

Vermijden van extremen vanuit het besef dat Gods handelen zelden de extremen zoekt, maar de weg van wijsheid en evenwicht.

Conclusie

Fowlers model, toegepast op onze adventistische context, laat zien dat geloofsontwikkeling een proces is dat het hele leven omspannt. En dat vooral de laatste drie stadia relevant zijn voor de toekomst van een gezonde kerk. Wanneer wij deze ontwikkeling herkennen en begeleiden, houden wij elkaar vast – niet door druk of uniformiteit, maar door mildheid, zachtmoedigheid, begrip en dienstbaarheid.

Voor ons als zevendedagsadventisten ligt hierin een oproep: niet alleen de waarheid kennen, maar haar zó uitleven dat volgende generaties haar ook willen ontvangen. ▣

Ingrid Wijngaarde is lid van de Commissie Statuten en Reglementen (CSR). Ze is ingenieur/MSc-biologie/milieukunde en werkt als beleidsadviseur bij een provinciale overheid.

Eindnoten

- ¹ James Fowler was directeur van het Center for Research on Faith and Moral Development en het Centrum voor Ethiek. Hij ging in 2015 met pensioen. Hij werd het meest bekend om zijn model over geloofsontwikkeling. In 1981 schreef hij hierover in zijn boek *Stages of Faith: The Psychology of Human Development and the Quest for Meaning*.
- ² Opmerkelijk is dat deze recente samenvatting zelf ook een geloofsontwikkeling naar mildheid bij de auteur laat zien. Wie zich verder wil verdiepen, vindt het volledige artikel via deze link: www.adventist.nl/geloofsontwikkeling

Fotos (paginas 8/9 v.l.n.r. en v.b.t.o.):

*PeopleImages/
SeventyFour/
THICHA SATAPITANON/
PeopleImages/PeopleImages/
Artit Wongpradu/
AndreyPopov/Shutterstock.com.*

2 Door volwassenheid

Verbindend geloof leert ons omgaan met paradoxen en onbeantwoorde vragen zonder af te haken. Dit verdiept de gemeenschap en vermindert extreme posities.

3 Door uitleving

Dienend geloof maakt geloof zichtbaar in handelen. Het voorkomt dat wij blijven steken in de theorie en de doctrine.

Deze stadia vloeien soepel in een beweging van overgenomen geloof naar persoonlijk geloof naar geïntegreerd geloof naar geleefd geloof.

Hoe helpen we elkaar daar te komen en hoe houden we elkaar vast?

Vragen die richting kunnen geven:

- Kunnen wij een veilige kerkomgeving creëren – voor iedereen?
- Is er ruimte om zelf te kiezen voor geloof?
- Kunnen wij mentor zijn, ook voor kinderen van leden met wie wij minder goed kunnen opschieten?
- Hoe begeleiden wij elkaar door tijden van verwarring?

Concreet betekent dit:

1 Veiligheid creëren

Een omgeving waarin vragen gesteld mogen worden zonder sociale uitsluiting.

2 Mentorschap

Volwassen gelovigen in fase vijf en zes kunnen jongeren in fase drie en jongvolwassenen in fase vier begeleiden.

3 Gemeenschappelijke reflectie

Niet alleen individuele geloofsgroei stimuleren, maar ook actief ruimte scheppen voor geloofsgroei van de kerkgemeenschap.

De ontwikkeling van de leer van de Adventkerk in verl

Er wordt nog wel eens gesproken over het 'historisch adventisme'. Het is synoniem met 'zuiver in de (Advent)leer zijn'. Om dit artikel relevant te maken voor onze tijd over de ontwikkeling van de leer van de Adventkerk, gaan we in op de vraag waarop dit begrip teruggaat. Het heeft minder te maken met het begin van de Adventkerk en meer met de afronding van verschillende op elkaar volgende ontwikkelingsfasen in haar leer. De ontwikkeling van de leer heeft zeker te maken met goddelijke leiding, die leiding sluit echter tegelijkertijd aan bij de dingen die rondom je gebeuren.

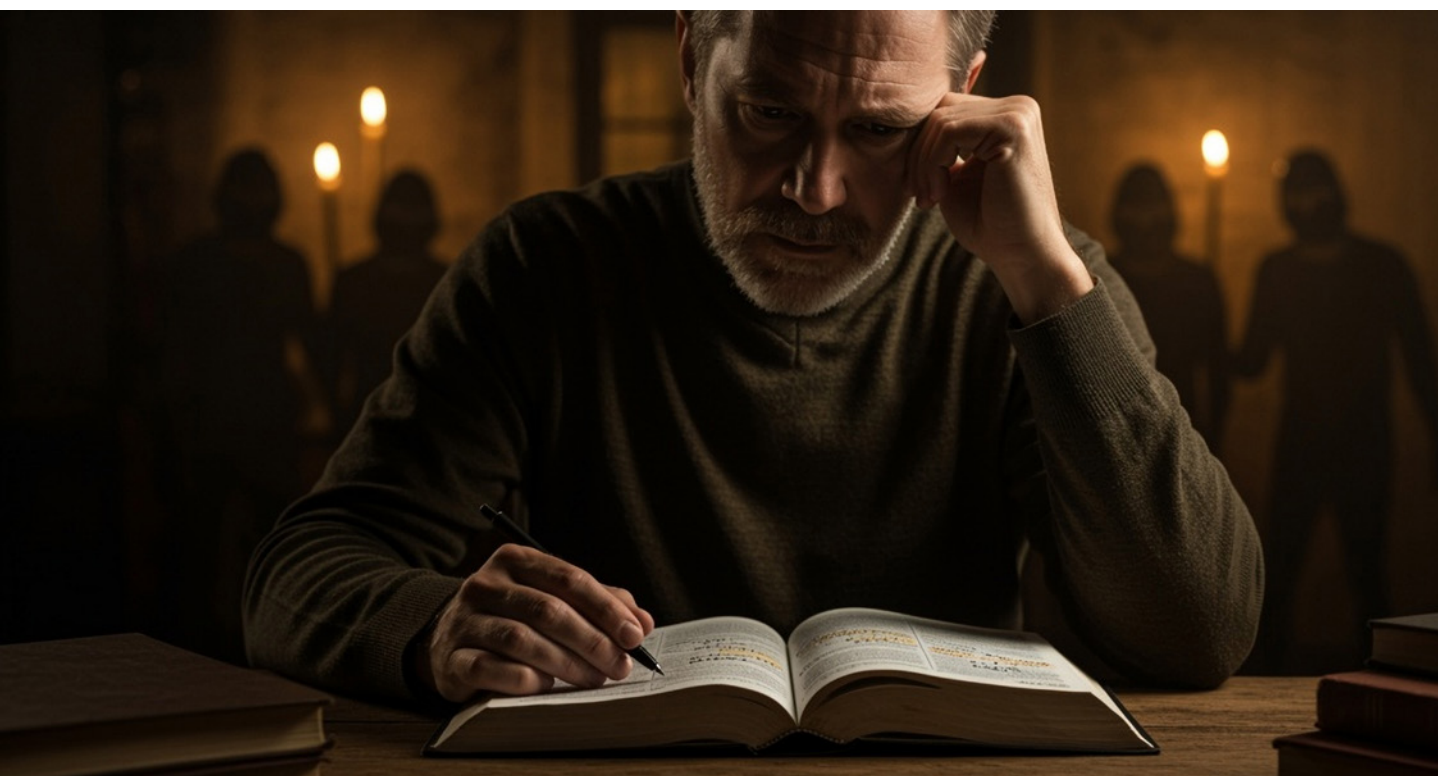
Tekst/Thijs de Reus

Niets ontstaat en bestaat in een vacuüm

Een geloofsgemeenschap ontwikkelt zich nooit in een vacuüm. Je omgeving speelt, positief of negatief, altijd een rol. Dat was al zo in de tijd van het volk Israël. Hun verblijf in Egypte had gevolgen. Mozes blijft te lang weg, het volk verlangt naar een tastbare en zichtbare god en dus dwingen ze Aäron het gouden kalf te maken (zie Exodus 32). Vers 5 zegt wel dat dit ter ere is van de HEER, de gekozen vorm van een stierkalf doet echter erg sterk denken aan Egyptische afgoden.

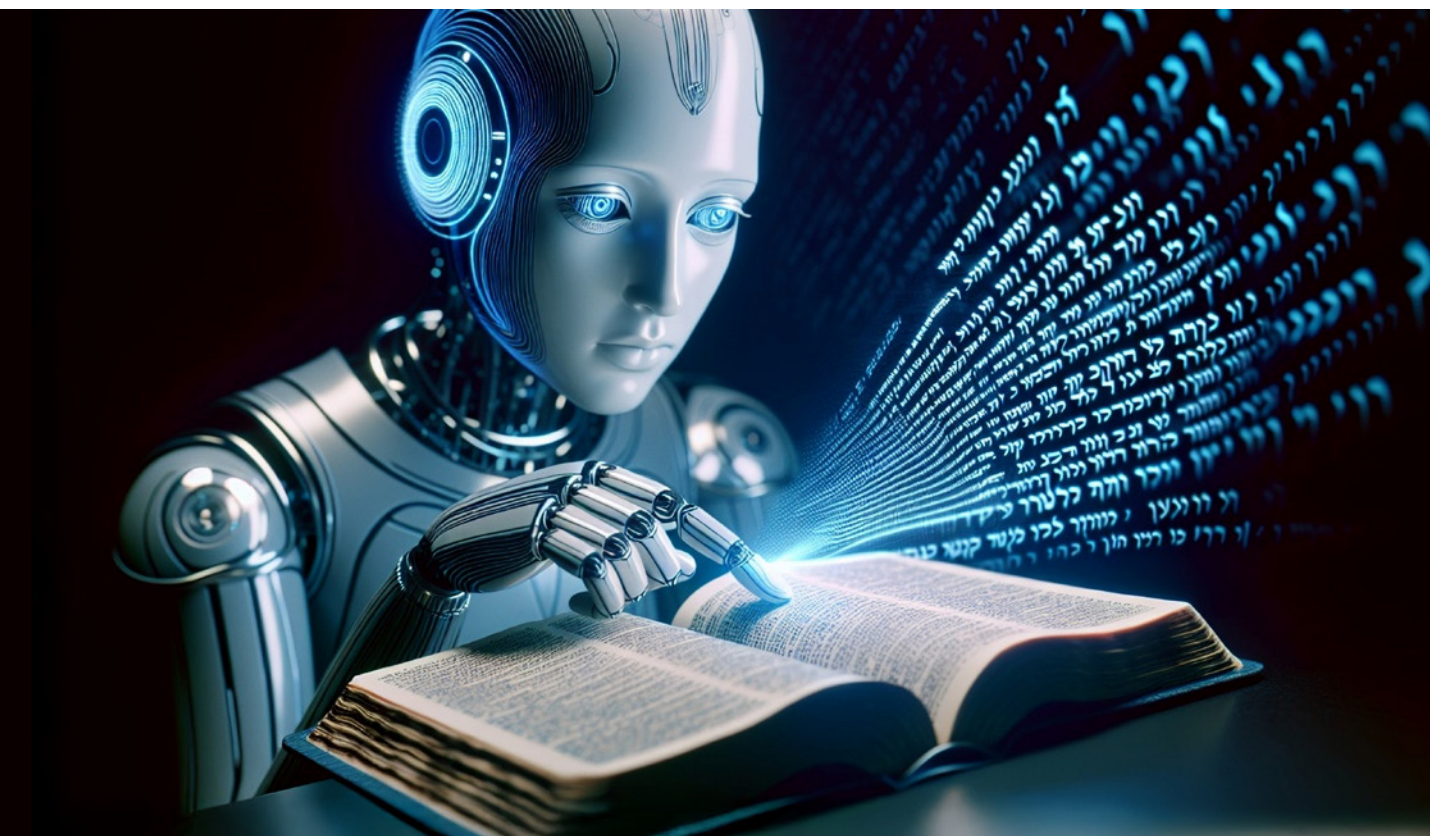
In latere eeuwen vindt de Baälcultus ingang in Israël en volgt het volk de Kanaänieten. Daarom moest Israël die bij de intocht verdrijven en werden na de Babylonische ballingschap gemengde huwelijken verboden (Ezra 10 en Nehemia 10:31 en 13:23-31). Toch geeft God Israël een concreet teken van zijn aanwezigheid. Hij draagt Mozes op een heiligdom voor Hem te bouwen 'zodat Ik te midden van hen kan wonen' (Exodus 25:8) en na de ballingschap wordt dat heiligdom herbouwd. God gaat op zijn manier in op het verlangen van het volk.

Ook de Millerbeweging, en in navolging daarvan het vroege adventisme, zijn een reactie op dingen die ze meemaakten. De zelfstandige Millerbeweging ontstond omdat men in de kerken zijn boodschap niet wilde horen. Ook de Adventkerk reageert op de wereld waarin zij ontstond. Zij nam zelfs voor die tijd heftige politieke standpunten in: ze keerde zich (terecht!) tegen de slavernij en de doodstraf.¹ Als je de terugkeer naar het 'historisch adventisme' wilt opvatten als een terugkeer naar de overtuigingen van de echte beginperiode

public/Shutterstock.com

eden en toekomst

public/Shutterstock.com

GEDREVEN LEERONTWIKKELING/ACTIVISME & EIGENTIJDSE RELEVANTIE

van het adventisme, dan moet je je ook afvragen of we ons dan niet, in navolging van het activisme van de pioniers, veel nadrukkelijker zouden moeten uitspreken over de grote vragen waar wij voor staan: klimaat en milieu (hebben we niet veel te veel dieren in ons land die te veel stikstof produceren?), wonen (hoe zorgen we ervoor dat iedereen een fatsoenlijk en betaalbaar huis heeft?), veiligheid (hoe beschermen we ons tegen bedreigingen van buitenaf, maar vooral ook van binnenuit, zoals AI?), enzovoort.

In navolging van het activisme van de pioniers zouden wij ons veel nadrukkelijker moeten uitspreken over de grote vragen waar wij voor staan

We moeten ons niet alleen beschermen tegen de boze buitenwereld, het is ook een door God gegeven opdracht de wereld tot een betere plaats te maken en te getuigen van een liefdevolle God. Dat deden onze pioniers en hebben wij niet diezelfde opdracht? We moeten zeker niet klakkeloos overnemen wat er in de wereld gebeurt, de kerk is echter niet ontstaan in een vacuüm en leeft daar ook niet in. De leer van de Adventkerk heeft betekenis naar de wereld om ons heen. Dat betekent dat we ons niet alleen moeten bezighouden met de vraag hoe de leer van de kerk zich intern heeft ontwikkeld, maar ook met de vraag hoe wij ons inzicht in wat God wil, verkondigen aan die buitenwereld. Ook daarin moet sprake zijn van ontwikkeling. Het antwoord is eigenlijk heel simpel en hoeft ook niet te leiden tot een grote omslag: volg het voorbeeld van de pioniers. Laten we dus niet alleen

stilstaan bij wat ze ons hebben geleerd wat betreft geloofsleer, maar vooral ook hun gedrevenheid overnemen.

Het 'historisch adventisme'

Er werd al verwezen naar wat we nu omschrijven met 'historisch adventisme' en legden we een verband met de eerste periode van het adventisme. Gaat datgene waar dat 'historisch adventisme' voor staat wel zover terug in de geschiedenis? Om vast te stellen dat iemand daaraan trouw is, kom je echter al heel gauw in een spagaat terecht. Je hebt een maatstaf nodig om dat vast te stellen, zoals een geloofsbelijdenis. De pioniers waren juist daarvan nou niet zo'n voorstander!

Het historisch adventisme zou daarom juist een pleidooi moeten voeren voor een grote mate van verschillen van inzichten. Het lijkt er echter niet op dat de kerk zich op een dergelijke manier aan het ontwikkelen is. Men moet trouw zijn aan wat de pioniers ons hebben overgeleverd. Natuurlijk moet je je geschiedenis serieus nemen, dat is echter geen vrijbrief om net als de christelijke kerk in het algemeen, en daarna ook het protestantisme, alles vast te leggen in een in beton gegoten geloofsbelijdenis. Daar keerden de pioniers zich juist tegen. Door hun opstelling maakten de pioniers duidelijk wat we hierboven betoogden: de kerk ontstaat niet in een vacuüm en bestaat daar ook niet in. De volgende vraag is niet te beantwoorden, maar is wel interessant te stellen: wat zouden onze pioniers denken, zeggen en doen als zij nu leefden? Het waren gedreven mensen met oog voor wat er om hen heen gebeurde!

Het volgende citaat geeft echter een hele andere kijk op de bron van dat 'historisch adventisme': 'Wat veel auteurs zo omschrijven is in feite een uitvinding van de twintigste eeuw. Het is het resultaat van een synthese die plaatsvond in de jaren '20 van de twintigste eeuw en die

dominant is gebleven tot de jaren zestig van de vorige eeuw. Het was veeleer een synthese die op zichzelf staat voor een aanpassing aan de nieuw ontstane beweging van het fundamentalisme.'²

De term 'historisch adventisme' is dus het beste toe te passen op de periode vanaf 1920-1950 en niet op het adventisme van de negentiende eeuw. De opkomst van het fundamentalisme speelt daarin

Wie de geschiedenis niet kent, is gedoemd haar te herhalen

een grote rol. Dat was een reactie op de theologie van de negentiende eeuw. Julius Wellhausen kun je beschouwen als het boegbeeld daarvan en tijdens een college zou hij een Bijbel omhoog hebben gehouden waar alle pagina's uit waren gescheurd, en zou hij hebben gezegd: 'dit is de Bijbel die ik nalaat'. Het is niet vast te stellen of dit werkelijk is gebeurd, het is echter wel een correcte

samenvatting van waartoe de theologie van die tijd had geleid. Daar moest wel een reactie op komen en dat adventisten meegingen in de verdediging van de Bijbel, is wel te begrijpen. Dat het fundamentalisme een rol heeft gespeeld in de ontwikkeling van de adventleer, sluit aan bij de wijze waarop George Knight de belangrijke momenten beschrijft waarop de adventistische theologie vorm krijgt. In de hoofdstukken 4-6 van zijn boek *Op zoek naar een eigen identiteit* geeft hij antwoord op drie vragen:

- ❶ **wat is 'adventistisch'** in het adventisme (1844-1885),
- ❷ **wat is 'christelijk'** in het adventisme (1886-1919) en
- ❸ **wat is 'fundamentalistisch'** in het adventisme (1919-1950)?

De ontwikkelingsstocht gaat via het typisch adventische element, naar het christelijke element en eindigt met een fundamentalistisch element in de adventistische geloofsleer.

Dat sluit aan bij de definitie van het historisch adventisme die we hierboven gaven. Als je bezig bent met een volgende fase in je ontwikkeling, vergeet je het voorgaande natuurlijk niet. Pas in de derde fase krijg je een min of meer compleet beeld van datgene waar het adventisme voor staat en is de ontwikkeling van de geloofsleer compleet. Daarna zie je eigenlijk een constante strijd tussen groepen die willen vasthouden aan wat de kerk heeft en zij die het idee voorstaan van een voortgaande ontwikkeling. Dat vereist echter

/In welke richting gaat de ontwikkeling van de Adventkerk verder als zij reageert op de opkomst van kunstmatige intelligentie met de vraag die daaruit voortvloeit: Wat is waarheid?

de nodige moed, want dan moet je het aandurven je bezig te houden met nieuwe inzichten en kun je dus niet alleen veilig vasthouden aan het oude vertrouwde.

Waar gaan we heen?

Het is goed je intensief bezig te houden met de wijze waarop onze kerk zich heeft ontwikkeld, want deze gevleugelde zin is nog steeds waar: 'Wie de geschiedenis niet kent, is gedoemd haar te herhalen.'³ Een belangrijke conclusie is dat de kerk niet bestaat in een vacuüm. De tijd waarin wij leven vraagt om antwoorden op vragen die we nog nooit hebben hoeven te beantwoorden. Dat bereikt op dit moment een (voorlopig) eindstation in de tijd waarin alles lijkt te draaien om computers.

In welke richting gaat de ontwikkeling van de Adventkerk verder als zij reageert op het gebruik van sociale media en de opkomst van kunstmatige intelligentie met de vraag die daaruit voortvloeit: wat is waarheid? Want dat laatste wordt steeds moeilijker vast te stellen. Antwoorden uit de negentiende of ook uit de vroege twintigste eeuw, zijn niet meer voldoende. Hebben wij in navolging van onze pioniers een eigentijds antwoord op de vragen van nu die gebaseerd zijn op de eeuwige waarheden van Gods Woord? In welke richting gaat de ontwikkeling van de Adventkerk? ▢

Thijs de Reus is emeritus predikant

Eindnoten

- ¹ Zie een artikel van Kevin M Burton op ANN, *Seventh-day Adventist Pioneers and Their Protest Against Systemic Racism*; <https://news.eud.adventist.org/all-news/seventh-day-adventist-pioneers-and-their-protest-against-systemic-racism-1>
- ² Bull and Lockhart, *Seeking a Sanctuary*, p. 90-91.
- ³ Dit is een bekende uitspraak van de Spaans-Amerikaanse filosoof George Santayana, gepubliceerd in 1905 in zijn boek *The Life of Reason*.

CONTINUÏTEIT VAN LEVENSBELANG

Medicijnen voor Oeganda

Daar liep ik als bevoorrechte blanke Nederlander door een vluchtelingenkamp in Oeganda. Ik had een ongemakkelijk gevoel, omdat ik niet goed wist hoe ik mij moest gedragen. Het voelde bijna als een korte stage in ontwikkelingshulp. Tegelijk kreeg ik een goed beeld van wat er allemaal gedaan wordt voor vluchtelingen, mede dankzij ADRA Nederland.

Tekst/Erik Kramer

Ik zag hoe sterk de samenwerking is tussen verschillende hulporganisaties. Dat is indrukwekkend. Ik zag ook de gevolgen van bezuinigingen op ontwikkelingshulp. Deze reis was leerzaam en confronterend. Het haalde mij even uit mijn veilige leven in Nederland.

De reden van mijn reis

Na een kerkdienst in Harderwijk sprak ik in de zomer van 2025 met Tom de Bruin. Hij vertelde vol passie over dit project. Ik vroeg hem of ik meer kon betekenen voor dit goede doel. Dat bleek een schot in de roos. Onze gesprekken leidden uiteindelijk tot de opdracht het vluchtelingenkamp Kyaka II in Oeganda te bezoeken.

Mijn doel was duidelijk: nieuw beeldmateriaal maken en met eigen ogen zien wat er gebeurt met het geld dat ADRA Nederland samen met anderen ophaalt.

Het bezoek aan de kliniek

In de kliniek zag ik zieke kinderen en hun ouders rustig wachten op een gratis behandeling. Het proces is goed georganiseerd: eerst een basistest, daarna een gesprek met een arts, eventueel een aanvullend laboratoriumonderzoek en vervolgens ligt bij de uitgang de medicatie klaar. Alles is gericht op snelle en goede zorg.

De dankbaarheid die ik voelde bij ouders, kinderen en personeel is moeilijk in woorden te vatten. Weet dit: artsen, verpleegkundigen en gezinnen zijn enorm blij met de gratis medicijnen. Deze medicijnen redden levens. Ze voorkomen dat mensen, na een lange en zware vlucht uit hun thuisland, alsnog overlijden door ziekte.

Stel je dit eens voor

Beeld je in: honderden kilometers lopen vanuit een buurland. Door bossen en over bergen, hoger dan

Dokter Michael-John met wachtende patiënten

de Alpen. Dagen en weken onderweg met je gezin. Vluchten voor gewelddadige gebeurtenissen in jouw eigen land. En dan aankomen op een veilige plek, waar je gratis medische hulp krijgt. Voor veel vluchtelingen voelt deze kliniek als een plek van hoop. Ik besef hoe klein mijn eigen ongemakken zijn. Ik klaag soms al over een lange autorit met zeurende kinderen op de achterbank naar Zuid-Frankrijk. Deze reis naar Oeganda heeft mijn blik veranderd.

Buitenkant van de kliniek

Reclameborden vlak voor de kliniek

Mensen die zich met hart en ziel inzetten

Het was een groot voorrecht deze reis te mogen maken. Tom had zelfs een reisbegeleider voor mij geregeld, namelijk Michael-John von Horsten, arts van beroep. Ik kreeg veel respect voor deze bevoegde Zuid-Afrikaan van mijn leeftijd. Hij zet zich volledig in voor mensen in nood. Zo werkt hij een deel van het jaar om geld te verdienen. De rest van het jaar gebruikt hij om via AdventRelief hulp te verlenen, waar ook ter wereld. Tijdens ons bezoek was hij al bezig met plannen voor een kliniek voor vluchtelingen uit Soedan. Ook dacht hij vooruit over hulp na de crisis in Gaza. Dat alles terwijl wij 's avonds bij een kampvuur zaten. Zijn inzet maakt diepe indruk op mij. Hij is een groot voorbeeld geworden en hij verdient een diepe buiging.

Waarom continuïteit zo belangrijk is

De kliniek draait professioneel, maar zonder geld kan zij niet bestaan. Continuïteit is letterlijk van levensbelang. Wereldwijd bezuinigen landen op ontwikkelingshulp, zo ook Nederland. Daarnaast is de steun van USAID vanuit de Verenigde Staten weggefallen. De Wereld-

Erik Kramer in het midden

gezondheidsorganisatie (WHO) waarschuwt dat hierdoor wereldwijd ruim 22 miljoen mensen extra risico lopen te sterven in de komende vier jaar. Ook in Kyaka II zijn de gevolgen zichtbaar. Waar vroeger veel voertuigen van hulporganisaties het kamp in en uit reden, zagen wij er nu nog maar twee.

Hoopvol nieuws

Het goede nieuws: AdventRelief garandeert voorlopig het bestaan van de kliniek. ADRA Nederland zorgt voor de financiële middelen voor de noodzakelijke medicatie. Tot 2027 staat ADRA Nederland garant voor steun. Om dit vol te houden is extra hulp nodig. Vanaf 2027 hopen we samen de medicijnen te betalen, zodat vluchtelingen gratis zorg ontvangen. Laten we onze steun niet terugtrekken. Laten we zorgen dat de deur van de kliniek open kan blijven. □

Bijbelse bemoediging

1 Timotheüs 6 – de ware rijkdom (NBV21)

7Wij hebben niets in deze wereld meegebracht en kunnen er ook niets uit meenemen. 8Wij hebben voedsel en kleren, laten we daar tevreden mee zijn. ... 18Draag rijken op om goed te doen, rijk te zijn aan goede daden, vrijgevig, en bereid om te delen. 19Zo leggen ze een stevig fundament voor de toekomst, en winnen ze het ware leven.

Zorg jij mee voor continuïteit?

Gebruik de QR-code hier-naast of doneer via rekeningnummer NL68 ABNA 0888 6568 82 onder de vermelding '24-14 Medicijnen Kliniek Oeganda'.

ADRA Nederland

Wilt u meer weten over de projecten van ADRA? Neem dan een kijkje op onze website: www.adra.nl. Ook kunt u contact met ons opnemen via de e-mail: info@adra.nl of via de telefoon: 030-6917584. Hopelijk horen we snel van u!

Erik Kramer is vrijwilliger bij ADRA Nederland.

NEWBOLD-STUDENTE/ BEHAALT PREEKPRIJS

Mia Orgla behaalde onlangs de tweede plaats bij de internationale Haddon W. Robinson Biblical Preaching Award, uitgereikt door de Britse Evangelical Homiletics Society. Ze is masterstudent theologie aan Newbold College in Engeland. Haar bekroonde preek, *A Case for Compassion*, was gebaseerd op Openbaring 7:9 en benadrukte de eenvoudige maar krachtige boodschap dat Jezus voor iedereen is gestorven. Die overtuiging bepaalt haar visie op een kerk die haar missie baseert op mededogen en zorg voor anderen.

De jaarlijkse prijs richt zich op Bijbelse homiletiek. Deelnemers sturen een preekvideo in die door experts beoordeeld wordt. Orgla reageerde verrast en dankbaar: volgens haar was haar grootste beloning dat mensen haar bedankten omdat hun perspectief was veranderd.

Orgla's preek *A Case for Compassion* kan beluisterd worden via YouTube:

<https://youtu.be/MgGjUQGyw90>

NIEUW SCHIP VOOR DE LUZEIRO-VLOOT/AMAZONE

Met de inauguratie van de Luzeiro XXXII heeft de Adventkerk een nieuwe stap gezet in een 94-jarige traditie van dienst aan riviergemeenschappen in het Braziliaanse Amazonegebied. De Luzeiro-vloot is actief in het noordwesten van Brazilië, met name in de staten Amazonas, Acre en Rondônia, waar afgelegen dorpen vaak moeilijk bereikbaar zijn en afhankelijk zijn van creatieve mobiele vormen van zorg en evangelisatie.

De Luzeiro XXXII werd op 26 november 2025 officieel in gebruik genomen. Het schip kan ongeveer dertig mensen laten overnachten in hangmatten en maximaal tachtig passagiers vervoeren. In tegenstelling tot eerdere boten is deze Luzeiro speciaal ontworpen om volledige vrijwilligersteams mee te nemen. Daardoor hoeven er geen extra vaartuigen meer gehuurd te worden, wat de logistiek vereenvoudigt en de kosten van missiereizen verlaagt.

Een bijzonder kenmerk van de Luzeiro XXXII is dat de boot volledig is opgeknapt en geschilderd door vrijwilligers. In ploegendiensten werkten zij dertig dagen aan de voorbereidingen.

In 1931 werd de eerste Luzeiro-boot in gebruik genomen door het zendingsechtpaar Leo en Jessie Halliwell, om de mensen in de kleine dorpen langs de Amazone te kunnen bereiken met de evangelieboodschap en met gezondheidsvoorlichting. Dat is nog steeds het doel voor de Luzeiro XXXII.

GEVANGENE IN TOGO/ NIET VERGETEN

Een delegatie van de Adventkerk, geleid door Nelu Burcea (vertegenwoordiger van de Generale Conferentie), bezocht op 13 november Bruno Amah in Lomé. Amah is tot levenslang veroordeeld, maar de kerkelijke leiders (en vele anderen) zijn ervan overtuigd dat hij vals werd beschuldigd en onschuldig is. De ontmoeting vond plaats in een warme en respectvolle sfeer, mede dankzij de goede samenwerking met de gevangenisautoriteiten. Ondanks meer dan dertien jaar detentie maakte Amah een sterke, serene indruk. Hij zei dat hij dankbaar was

voor Gods nabijheid, zijn goede gezondheid en het feit dat zo velen voor hem bidden. De delegatie kwam om hem te bemoeiden, maar voelde zichzelf geïnspireerd door zijn geloof en geestkracht.

SUBSIDIE BESTRIJDING/ KINDERMISHANDELING

De medische faculteit van de Loma Linda Universiteit heeft 7,5 miljoen dollar ontvangen van de overheid van de regio San Bernardino om het evaluatieprogramma van kindermishandeling fors uit te kunnen breiden. Al bijna dertig jaar voert een gespecialiseerd team forensisch-medische onderzoeken uit bij vermoedens van kindermishandeling. Door de bevolkingsgroei en een grotere bewustwording steeg het aantal gevallen van circa vijfhonderd naar bijna 4.000 per jaar.

Met de financiering wordt extra personeel opgeleid en aangetrokken, komen er nieuwe (ook regionale en digitale) locaties en wordt de samenwerking met jeugdzorg, politie en justitie versterkt. Volgens oprichter en afdelingshoofd, dr. Amy Young, gaat het niet alleen om diagnose, maar ook om herstel via geïntegreerde, trauma-sensitieve zorg. Zij benadrukt dat dit soort zorg de levens van talloze kinderen kan redden.

NIEUW CENTRUM VOOR WEZEN/PAKISTAN

De Pakistaanse Unie heeft een nieuw centrum geopend voor ouderloze kinderen. Op 11 december 2025 werd het centrum officieel ingewijd in aanwezigheid van diverse kerkelijke leiders. Het gebouw, dat ongeveer 140.000 euro kostte, biedt plaats aan ruim vijftig kinderen en is bedoeld als een veilige omgeving waar zij zorg, opvoeding en onderwijs ontvangen in een adventistische omgeving.

Het initiatief ontstond uit het jarenlange gebed van een lid in een adventgemeente in Californië en groeide uit tot een gezamenlijk project van de Adventkerk in Pakistan en deze gemeente. Samen legden zij de basis voor een duurzaam missionair project dat inspeelt op een dringende lokale behoefte. Pakistan is een islamitisch land met ruim 240 miljoen inwoners. Christelijke kerken hebben er met enorme restricties te kampen. Het aantal Pakistaanse zevendedagsadventisten ligt rond de 20.000.

CREATIEVE VERBOUWING/ BOGENHOFEN

Sinds 1949 is Bogenhofen, naast de Friedensau Universiteit in Duitsland, een belangrijk centrum voor theologisch onderwijs binnen de Adventkerk, in Oostenrijk en andere Duitstalige landen. Toch had de theologieafdeling jarenlang geen goede collegezalen. Lessen vonden plaats in een bijzaal of zelfs in de kelder van een slaapgebouw. Een nieuw gebouw leek onmogelijk. De doorbraak kwam door een eenvoudig idee van technicus Lorant Soós: bestaande kantoren verplaatsen en die ruimte gebruiken voor leslokalen. Dit plan kreeg snel steun van architecten, bestuur en partners. De verbouwing begon in april 2025 en was intensief. Medewerkers werkten extra hard, vaak buiten hun normale uren. Dankzij deze inzet werd het project op tijd afgerond. Zo begint voor Bogenhofen een nieuw hoofdstuk.

Reinder Bruinsma is emeritus predikant.

Als je groeien wil

Thomas loopt met snelle stappen door de deur van de kindersabbatschool. Normaal gaat Thomas naar de kleuterles, maar omdat Thomas nu al zeven jaar is, mag hij voor het eerst naar de juniorenles. Dat vindt hij best spannend.

Tekst/Ruth tekeningen/Amadée, 11 jaar

Wanneer Thomas de deur opent van het klaslokaal, ziet hij allemaal kinderen naast elkaar staan. De een heeft lang rood haar, de andere heeft korte, zwarte vlechtjes. Allemaal zien ze er anders uit, maar één ding is bij elk kind hetzelfde. Ze zijn allemaal véél en véél langer dan Thomas.

'Wat leuk dat je er bent!' roept de juf. 'Je bent net op tijd voor het zingen.' Aarzelend loopt Thomas naar de rij en gaat tussen de kinderen staan. Thomas kijkt kort omhoog naar het meisje aan zijn linkerkant en naar de jongen aan zijn rechterkant. *In de kleuterklas was ik de grootste, maar nu lijk ik ineens piepklein*, denkt Thomas bij zichzelf.

De juf kijkt naar Thomas. 'Als je het lied al kent, mag je meezingen, Thomas,' zegt de juf. Ze zet een grote stap naar voren en de kinderen beginnen te zingen.

Het lied gaat zo:

(Kennen jullie dit liedje misschien?)

Lees je Bijbel, bid elke dag, bid elke dag, bid elke dag.

Lees je Bijbel, bid elke dag, als je groeien wil.

Als je groeien wil, als je groeien wil.

Lees je Bijbel, bid elke dag, als je groeien wil.

Terwijl de kinderen aan het zingen zijn, begint Thomas langzaam op zijn tenen te staan. Hij komt net tot aan de schouders van de kinderen die naast hem staan. *Was ik maar zo groot als de andere kinderen*, denkt Thomas bij zichzelf. Terwijl Thomas zich tijdens het zingen zo lang mogelijk maakt, begint hij goed te luisteren naar het lied. Hij hoort

de kinderen zingen: 'Lees je Bijbel, bid elke dag, als je groeien wil.' Dit zet Thomas aan het denken. *Zou dat echt werken?* vraagt Thomas zich af.

Na de les loopt Thomas meteen naar de juf. 'Klopt het dat als je de Bijbel leest en elke dag bidt, je écht groeit?' vraagt hij.

'Jazeker, dat klopt!' antwoordt de juf vrolijk.

Na de sabbatles en de kerkdienst gaat Thomas weer naar huis. Meestal gaat Thomas naar buiten om met zijn buurjongen te spelen, maar vandaag niet. Hij rent meteen naar zijn kamer om te lezen uit zijn Kinderbijbel. Nadat hij twee verhalen heeft gelezen, begint Thomas te bidden. Daarna staat hij op en pakt hij een blauwe stift van zijn tafeltje. Hij gaat met zijn rug tegen de muur staan en tekent met de blauwe stift een streepje vlak boven zijn hoofd. Op deze manier kan Thomas de volgende keer zien of hij is gegroeid.

De volgende dag na het ontbijt gaat Thomas weer gauw naar boven en pakt hij zijn Kinderbijbel uit zijn kast. Nadat hij twee verhalen heeft gelezen en heeft gebeden,, pakt hij weer zijn blauwe stift en loopt naar dezelfde plek bij de muur. Met een nette blauwe streep trekt Thomas een lijn boven zijn hoofd. Als Thomas zich omdraait om naar het streepje op de muur te kijken, ziet hij dat het streepje precies even hoog is als het streepje van gisteren. *Dat is gek! Het heeft nog niet gewerkt*, denkt Thomas bij zichzelf.

Elke dag van de week leest Thomas uit de Bijbel en bidt hij, maar aan alle blauwe streepjes op de muur te zien, wordt hij maar niet langer. Dat vindt hij erg jammer. Wanneer het weer sabbat is, gaat Thomas naar de kindersabbatschool. Hij komt als eerste het lokaal binnen en loopt meteen naar de juf.

‘Het liedje dat we zongen klopt niet,’ vertelt Thomas met een sip gezicht. De juf kijkt Thomas verbaasd aan.

‘Ik ben helemaal niet gegroeid,’ legt Thomas uit. ‘Niet eens één millimeter,’ zucht hij.

‘O, hoe kan dat nou?’ vraagt de juf verbaasd. ‘Vertel eens, heb je met God gesproken deze week?’ vraagt de juf.

‘Ja, ik heb elke dag gebeden,’ zegt Thomas.

‘Heb je ook meer over God geleerd deze week?’ vraagt de juf.

‘Ja, in de Bijbel heb ik gelezen dat Jezus voor ons zorgt, zoals een herder voor zijn schapen,’ zegt Thomas.

‘Is je geloof in God hierdoor veranderd?’ vraagt de juf.

Thomas denkt even na. ‘Ja, mijn geloof in God is groter geworden, omdat ik Hem nu beter ken,’ antwoordt hij.

‘Dat is precies waar het lied over gaat!’ roept de juf blij. ‘Het gaat niet over groeien in lengte, maar het gaat over groeien in geloof. Dat is wat God écht belangrijk vindt. Hij kijkt niet naar hoe lang wij zijn, maar naar hoe groot ons geloof is,’ vertelt de juf.

Thomas denkt diep na. Hij had het al die tijd verkeerd begrepen. Na de les en de kerkdienst gaat Thomas weer naar huis. Op zijn kamer leest hij de Bijbel en begint hij te bidden, zoals hij elke dag doet. Hij pakt daarna zijn blauwe stift en tekent een streepje hoog boven de andere streepjes, zonder zichzelf te meten. *Dit is eigenlijk mijn échte groei,* denkt Thomas bij zichzelf.

Boodschap

Als je denkt aan groeien, dan denk je misschien als eerste aan langer of ouder worden. We kunnen ook groeien in ons geloof. Als we God beter leren kennen, dan kan ons geloof groter worden. We kunnen Hem beter leren kennen door zijn verhalen in de Bijbel en door met Hem te praten in gebed. Dus als je net zo hard wilt groeien als Thomas, luister dan naar de verhalen uit de Bijbel en bid elke dag.

Bijbeltekst – 2 Petrus 3:18

Zorg ervoor dat jullie geestelijk groeien, en dat jullie onze Heer en Redder, Jezus Christus, steeds beter leren kennen. Dan kan de Heer altijd goed voor jullie zijn. Van Hem is alle macht en eer, nu en voor eeuwig.

Ruth is lid van de gemeente Huis ter Heide en verzorgt daar regelmatig het kinderverhaal.

HELP KINDEREN/ ONDERWIJSDROOM

Onderwijs is voor veel kinderen nog steeds geen vanzelfsprekendheid. Toch dromen velen ervan om naar school te gaan. Samen kunnen we die droom waarmaken.

De kinderen van het **Eijkelenboom Kinderfonds (EKF)** gaan naar christelijke scholen in Pakistan, Nepal en Madagaskar. We helpen hen, ongeacht hun etnische achtergrond, om toegang te krijgen tot goed onderwijs. Voor slechts **13 euro per maand** kunt u het verschil maken en een kind een toekomst bieden.

Help mee om 99 kinderen naar school te laten gaan! U kunt persoonlijk of als bedrijf sponsoren. Samen zorgen we voor een betere toekomst. Aanmelden kan via christa@adra.nl of via www.adra.nl/adra-ekf.

OPROEP/SCHRIJF MEE AAN ADVENT!

Schrijf jij mee aan Advent? We zijn op zoek naar inspirerende verhalen uit Nederlandse adventgemeenten!

Of het nu gaat om bijzondere projecten, activiteiten of persoonlijke getuigenissen - deel jouw verhaal met onze lezers. Foto's zijn zeer welkom.

Interesse?

Mail naar adventredactie@adventist.nl voor meer informatie over de publicatiemogelijkheden.

ACTS TOERUSTING/ CHURCH PLANTS

Van 29 januari tot en met 1 februari vond ACTS Module 1 plaats in Huis ter Heide, met 27 deelnemers uit 11 actieve church plants die zich in hun eerste ontwikkelingsfase bevinden. Het evenement betekent een belangrijke stap in het toerusten van leiders voor duurzame en missionaire kerkplanting in Nederland.

ACTS bevindt zich momenteel in haar tweede generatie. Van de vier modules zullen drie lokaal worden georganiseerd in de loop van dit jaar, terwijl de vierde module gezamenlijk door de Noordse landen en Nederland zal worden georganiseerd, met ondersteuning van de TED in Q1 2027. Elke ACTS-module behandelt één van de vijf essentiële elementen van kerkplanting, samengevat in het acroniem PLANT. In Module 1 stonden centraal:

- P – Pray & Invite (Bid & Nodig uit)**
- L – Layout Your Vision (Geef vorm aan uw visie)**

De volgende ACTS-module vindt plaats van 19-21 juni 2026 in Huis ter Heide en zal gericht zijn op de **A van Active Ministry**, met aandacht voor impactvolle betrokkenheid in de lokale gemeenschap. Lees meer op: <https://bit.ly/acts-module1>

NIEUWJAARSCONCERT/GROOT SUCCES

Op sabbat 31 januari 2026 vond het Nieuwjaarsconcert plaats, aangeboden door MAZDA-NL. Het ZDA Project Orkest en aanbiddingsband One Accord brachten samen liederen ten gehore en de zaal zong vurig mee. Nusantara Vocal Group en het angklungkoor Amsterdam Filadelfia maakten het concert compleet. In de gastvrije adventgemeente Hilversum was de sfeer fenomenaal – het dak ging eraf.

MAZDA-NL (Muziek Afdeling ZDA Nederland) is het nieuwe departement van de Nederlandse Unie dat zich inzet voor bevordering van livemuziek in kerkdiensten. Steeds minder jongeren bespelen een instrument, waardoor ook organisten schaars worden en steeds meer gemeenten kampen met een tekort aan livemuzikanten. Samenzang via YouTube is in sommige gemeenten eerder regel dan uitzondering. MAZDA pleit daarom voor muziekleiding van jongeren: hen door muziek betrekken bij de gemeente betekent bouwen aan de kerk. Jongeren zijn niet de kerk van de toekomst – zij zijn de kerk!

MAZDA omvat nog veel meer: songwriting, workshops, masterclasses, aanbidding, onderwijs en verbinding met muzikanten binnen de Adventkerk in en buiten Nederland. Als onderdeel hiervan is het ZDA Project Orkest opgericht, voor adventisten en vrienden die een klassiek instrument bespelen. Er wordt projectmatig drie weekenden geoefend en het vierde weekend uitgevoerd – een verbinding van vier dagdelen. Wil jij meedoen of op de hoogte blijven? Meld je aan via kamphuis.mary@gmail.com.

ESDA/NIEUWE CURSUS

N naast de cursussen die we al hadden, is er nu ook een geheel nieuwe achtdelige cursus over Engelen online te volgen.

Engelen spreken door alle tijden heen tot onze verbeelding. Wie zijn ze? Wat doen ze? En wat zegt de Bijbel ons over wie ze zijn? Behalve 'gewone' engelen komen we in de Bijbel ook bijzondere engelen tegen. Deze cursus geeft je in acht lessen een inkijkje in de rol die deze hemelse gezanten hebben. **Veel studieplezier met de ESDA-cursussen op <https://esda-instituut.nl>**

LANDELIJK COLLECTESCHEMA ADVENTKERK 2026

JANUARI	FEBRUARI	MAART
03. Plaatselijke gemeentegroei 10. Plaatselijk gemeentebudget 17. Afdeling Vrouwenpastoraat 24. Plaatselijk gemeentebudget 31. Plaatselijk gemeentebudget	04. Plaatselijke gemeentegroei 14. Afdeling Timers 21. Plaatselijk gemeentebudget 28. Plaatselijk gemeentebudget	07. Plaatselijke gemeentegroei 14. Plaatselijk gemeentebudget 21. Afdeling Scouting & Padvinders 28. 13 ^e sabbatschool
APRIL	MEI	JUNI
04. Plaatselijke gemeentegroei 11. Plaatselijk gemeentebudget 18. Afd. Predikanten (Ministerial Association) 25. Plaatselijk gemeentebudget	02. Plaatselijke gemeentegroei 09. Plaatselijk gemeentebudget 16. Afdeling Jeugd (Jongeren) 23. Plaatselijk gemeentebudget 30. Plaatselijk gemeentebudget	04. Plaatselijke gemeentegroei 11. Plaatselijk gemeentebudget 18. Landgoed Oud Zandbergen 25. 13 ^e sabbatschool
JULI	AUGUSTUS	SEPTEMBER
04. Plaatselijke gemeentegroei 11. Plaatselijk gemeentebudget 18. ADVERT 25. Plaatselijk gemeentebudget	01. Plaatselijke gemeentegroei 08. Plaatselijk gemeentebudget 15. Afdeling Kinderpastoraat 22. Plaatselijk gemeentebudget 29. Plaatselijk gemeentebudget	05. Plaatselijke gemeentegroei 12. Plaatselijk gemeentebudget 19. ESDA 26. 13 ^e sabbatschool
OKTOBER	NOVEMBER	DECEMBER
03. Plaatselijke gemeentegroei 10. Plaatselijk gemeentebudget 17. Afdeling Mannenpastoraat 24. Plaatselijk gemeentebudget 31. Plaatselijk gemeentebudget	07. Plaatselijke gemeentegroei 14. GEBEDSWERKEN Adventkerk (Bijbel) en wereldkerk 21. Plaatselijk gemeentebudget 28. Plaatselijk gemeentebudget	05. Plaatselijke gemeentegroei 12. Plaatselijk gemeentebudget 19. Help ADJA belgen 26. 13 ^e sabbatschool

Plaatselijke gemeentegroei: collecte bestemd voor plaatselijke gemeente- evangelisatieprojecten.

DOWNLOADEN/ COLLECTESCHEMA 2026

U kunt nu het nieuwe schema downloaden voor de collectes van 2026. Bij de doelen die niet voor de plaatselijke gemeente zijn bestemd, staat een toelichting op de tweede pagina van de pdf. <https://bit.ly/collecteschema2026>

Jeroen de Jager werkt in de media en is lid van de Adventkerk.

God steeds beter **leren** begrijpen?

Christenen zijn al ongeveer twee millennia bezig met het zoeken naar de waarheid en het begrijpen van God, en de Adventkerk al meer dan 160 jaar. Bestaat er zoiets als een voortschrijdende openbaring door God over zichzelf en zijn heilsplan, evenals een voortschrijdend begrip van Hem en Zijn openbaring?

Tekst/**Ekkehardt Müller**

Wat is voortschrijdend?

De term 'progressief' in de theologie kan betekenen dat oude manieren en methoden om dingen te doen (bijvoorbeeld in onze zendingsactiviteiten) opgegeven worden, dat nieuwe verklaringen voor Bijbelteksten gevonden worden, maar ook dat belangrijke leerstellingen van het christendom verworpen worden. De oecumenische beweging van het 'progressieve christendom' met een postmoderne theologische

benadering wordt 'gekenmerkt door een bereidheid tradities in twijfel te trekken, acceptatie van menselijke diversiteit, een sterke nadruk op sociale rechtvaardigheid ... en zorg voor het milieu.'¹ Michael Kruger beweert dat progressief christendom een lage dunk heeft van Christus, gericht is op moralisme en niet op verlossing, en de zondigheid van de mens bagatelliseert.²

Benjamin L. Corey had een fundamentalistische achtergrond, maar noemt zichzelf nu 'progressief'. Hij is vastbesloten 'de Bijbel serieuzer te nemen' en probeert de 'vaak verwaarloosde delen' ervan te volgen. Zijn lijst met punten omvat nu onder meer de acceptatie dat we nederigheid moeten ontwikkelen, dat we moeten ontdekken dat gerechtigheid voor de armen en onderdrukten een Bijbelse leer is, dat rijkdom in de samenleving herverdeeld moet worden, dat immigranten opgevangen moeten worden en dat we veel genade moeten tonen.³ Progressief zijn kan betekenen dat je je volledig distantieert van het verleden of dat je op zoek gaat naar een dieper begrip en betere manieren om dingen te doen.

God en vooruitgang**A De noodzaak van goddelijke openbaring**

Het is voor mensen bijna onmogelijk God te begrijpen. God kan niet met onze vijf zintuigen waargenomen worden. Zijn bestaan overstijgt onze dimensies. God is God en geen mens, zelfs geen superman. Hij moet zichzelf openbaren. Openbaring betekent onthullen wat verborgen is en verduidelijken wat onduidelijk is. Dit gebeurde in het paradijs, maar werd nog noodzakelijker nadat mensen de directe toegang tot God verloren door zich in zonde van Hem af te keren. Om iets over God te weten, is het nodig dat God het initiatief neemt om:

- (1) zichzelf te openbaren,
 - (2) wat leidt tot onze verlossing en een zinvol leven, en
 - (3) zijn plan voor de toekomst. Daarom wordt openbaring altijd gegeven.⁴
- Zonder openbaring van God kunnen we niets over God zeggen. Het zouden alleen maar valse beweringen en verdraaide uitspraken zijn. God was niet verplicht zichzelf te openbaren. Maar in zijn liefde en genade deed Hij dit op verschillende manieren.

B Algemene openbaring

Eén manier waarop God zich openbaart, wordt 'algemene openbaring' genoemd. God openbaart zichzelf door zijn schepping, door een 'innerlijk bewustzijn' van Hem in ons, door ons geweten en ons vermogen om te redeneren. Hij openbaart zichzelf ook in de menselijke geschiedenis. Dit soort openbaring is 'universeel, toegankelijk voor alle mensen overal, waardoor God bekend staat als Schepper, Onderhouder en Heer van het hele universum'. Het is 'zowel extern als intern; het is ook onontkoombaar' (Romeinen 1:18-20).⁵

Algemene openbaring is zeer nuttig, maar op zichzelf niet toereikend.

C Bijzondere openbaring

Daarom is gerichte openbaring nodig. God openbaarde zichzelf door profeten, apostelen en schrijvers van bijbelboeken, maar vooral door Jezus Christus (Hebreeënen 1:1-2). Speciale openbaring onthult God niet alleen als Schepper, Onderhouder, Heer van het universum, enzovoort, maar ook als Verlosser. Bijzondere openbaring door middel van visionen, testen, dromen en andere middelen werd bewaard door deze op te schrijven en de documenten te verzamelen als het Oude en Nieuwe Testament. De heilige Schrift wordt beschouwd als gezaghebbend en betrouwbaar (2 Petrus 1:19-21; 2 Timoteüs 3:16)

/ Het is voor mensen bijna onmogelijk God te begrijpen. God kan niet met onze vijf zintuigen waargenomen worden

GOD LEREN BEGRIJPEN/VOORTSCHRIJDENDE OPENBARING

en openbaart God vollediger. Zelfs Jezus, die ons heeft laten zien wie de Vader werkelijk is, wordt in de Schrift geopenbaard. Zonder de Schrift zouden we heel weinig over Hem weten, zelfs niet genoeg om verlossing te vinden en een levensveranderende relatie met Hem aan te gaan. Bijzondere openbaring is Gods belangrijkste wijze van openbaring. De Schrift is de maatstaf geworden waaraan alle andere openbaringen en alle andere verschijnselen afgemeten moeten worden, zelfs goddelijke openbaringen in post-Bijbelse tijden.

① De voortschrijdende aard van bijzondere openbaring

Speciale openbaringen werden geleidelijk aan gegeven. Anders zouden mensen ze niet hebben kunnen begrijpen. Gelovigen en profeten uit het Oude Testament wisten dat de Verlosser zou komen, maar hadden geen volledig beeld van de Messias. Het heilsplan werd geleidelijk aan geopenbaard, bijvoorbeeld door het heiligdomssysteem en Gods wetten en ethische codes. Daniël begreep zijn eigen visioenen niet volledig (Boek Daniël 8:27; 12:4). Zelfs Jezus' incarnatie maakt deel uit van Gods geleidelijke openbaring, die ook nieuwe dimensies

/ Ons begrip van Gods openbaring wordt beperkt door onze capaciteiten, talen, ons bestaan in een driedimensionale wereld

van de Godheid laat zien. Gods openbaring heeft ook een toekomstige dimensie. Jezus vertelde zijn leerlingen dat zij niet in staat waren de volledige waarheid te begrijpen; de heilige Geest zou hen tot een vollediger begrip leiden (Johannes 16:12-13). Paulus stelde dat wij nu nog vaag

zien, maar later van aangezicht tot aangezicht (1 Korintiërs 13:12). Voor de verlost in het Nieuwe Jeruzalem is er eeuwig veel meer te weten, te ontdekken en lief te hebben.

Gods bijzondere openbaring kan soms paradoxaal klinken, maar is niet tegenstrijdig: 'we zijn al verlost, maar nog niet volledig.' Ook paste God zich aan aan de situaties waarin Israël zich bevond en aan hun gebrek aan begrip. Daarom zijn de meeste cultische wetten en de nationale wetten voor Israël niet van permanente aard; ze zijn ofwel

/ Er valt nog meer te leren. De Geest leidt ons naar meer waarheid. Kennis van God mag niet stagneren

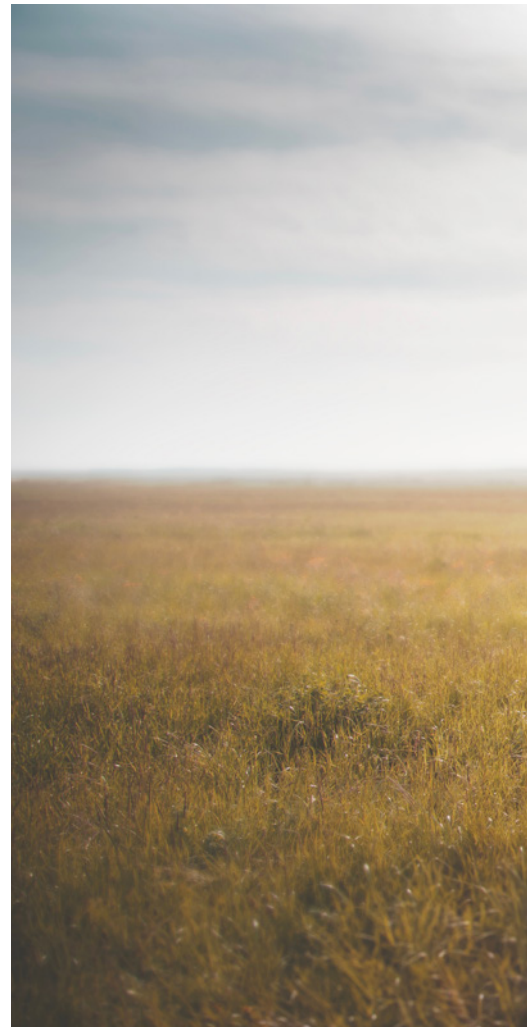
vervuld ofwel achterhaald toen Jezus zijn kerk van Joden en heidenen stichtte. Hij verklaarde: 'Jullie hebben gehoord dat destijds tegen het volk gezegd is... Dit zeg Ik daarover ...' (Matteüs 5:21-22). Maar veel, zo niet de meeste uitspraken uit het Oude Testament zijn nog steeds geldig, en het hele Oude Testament bevat geestelijke lessen en principes voor ons vandaag.

Voortschrijdend begrip

Ons begrip van Gods openbaring wordt beperkt door onze capaciteiten, talen, ons bestaan in een driedimensionale wereld die verschilt van die van God, en door onze zondigheid. Daarom hebben oprechte christenen door de eeuwen heen gebeden om de leiding van de heilige Geest bij het bestuderen van Gods Woord. Ze gebruikten bepaalde interpretatieprincipes, zoals het bestuderen van de context van een tekst, om hen te helpen de Schrift correct te begrijpen en geestelijk te groeien.

De kennis van God, zijn wil en zijn plan is toegenomen, maar is nog niet volledig. God is niet volledig te begrijpen, evenmin als de oorsprong van de zonde en de dimensies van de verlossing.

Maar het begrip van de Schrift kan nog steeds groeien. Er zijn over het hoofd geziene elementen in de Bijbel, passages die een betere uitleg behoeven en theologische concepten die uitgebreider kunnen worden uitgelegd. In de gelijkenis van de verloren zoon wordt bijvoorbeeld melding gemaakt van een hongersnood (Lucas 15:14). De gelijkenis werd voorgelezen aan een groep westerlingen en een groep Russen. De Russen zagen de hongersnood in de gelijkenis omdat ze die zelf hadden meegeemaakt. De westerlingen zagen

het over het hoofd. We lezen misschien selectief. Er valt nog veel meer te leren.

Bovendien zouden nieuwe vragen en kwesties in onze tijd aanleiding moeten geven tot een nieuwe studie van de Schrift en haar principes. Dat gebeurde in het geval van de slavernij in de negentiende eeuw, waardoor deze officieel afgeschaft werd. We zijn ons nu meer bewust van de gelijkheid van mensen in de Schrift dan eerdere generaties. Maar we moeten misschien beter begrijpen wat de Schrift te zeggen heeft over vreemdelingen en kansarme mensen. We moeten worstelen met ethische vragen als gevolg van nieuwe ontwikkelingen, bijvoorbeeld op medisch gebied, in de media en met betrekking tot kunstmatige intelligentie

en waarheid. Sommige kwesties worden direct in de Schrift behandeld, andere indirect. Een voortschrijdend begrip betekent niet dat we de waarheid die we in het verleden hebben gevonden, verwerpen, noch betekent het dat we ons niet bezighouden met Gods Woord door te beweren dat alles toch al bekend is. Het standpunt 'alleen terug naar de pioniers' is even ongepast als het verkennen van nieuwe grenzen door jezelf af te sluiten van wat onomstotelijk vaststaat in de Schrift.

En als er 'nieuw licht' is, laat degene die denkt dat te hebben gevonden, dit dan in alle nederigheid als een suggestie presenteren. Laten we vervolgens studeren en naar elkaar luisteren, maar vooral naar het Woord.

Conclusie

Bestaat er een voortschrijdende openbaring van God? Ja. Bewijst dit dat eerdere openbaringen onjuist zijn? Nee. Is het zoeken naar 'voortschrijdend begrip' legitiem? Ja, als dit niet bedoeld is belangrijke Bijbelse leerstellingen die stevig verankerd zijn te ondermijnen. Er valt nog meer te leren. De Geest leidt ons naar meer waarheid. Kennis van God mag niet stagneren. Nadenken over God is voor ons de belangrijkste bezigheid. Het is in zekere zin de hoogste wetenschap en heeft een diepgaande invloed op ons bestaan. Alleen degenen die zich gaan bezighouden met God en de Schrift bestuderen met betrekking tot zijn aard – liefde, heiligheid, gerechtigheid en soevereiniteit – en zijn werk, kunnen werkelijk een levendige relatie met Hem aangaan. □

Ekkehardt Müller is emeritus predikant en was jarenlang adjunct-directeur bij het Adventist Biblical Research Institute (BRI).

Eindnoten

- ¹ https://en.wikipedia.org/wiki/Progressive_Christianity (geraadpleegd 17-02-26)
- ² <https://rts.edu/resources/what-is-progressive-christianity/> (geraadpleegd 17-02-26). Hij is professor in de theologie.
- ³ <https://christiansforsocialaction.org/resource/reasons-reading-bible-progressive/> (geraadpleegd 17-02-26). Hij is cultureel antropoloog en werkt ook als theoloog.
- ⁴ Zie Ekkehardt Müller, *Die Lehre von Gott: Biblischer Befund und theologische Herausforderungen* (St. Peter am Hart: Seminar Bogenhofen, 2010), 19, 59.
- ⁵ Peter M. van Bemmelen, *Revelation and Inspiration*, in *Handbook of Seventh-day Adventist Theology*, redactie Raoul Dedereen (Hagerstown: Review and Herald Publishing Association, 2000), 26. Vergelijk Fernando Canale, *Revelation and Inspiration*, in *Understanding Scripture: An Adventist Approach*, redactie George W. Reid, Biblical Research Institute Studies, deel 1 (Silver Spring: Biblical Research Institute, 2006), 47.

Het eerste artikel over de Adventkerk in Europa ging over de vraag waarom de eerste engelboodschap zo weinig aandacht kreeg. Het ging de pioniers niet om de wereldwijde verkondiging van het evangelie, maar om de aankondiging van het oordeel.

Het vorige artikel ging in op het begin van anderstalige publicaties. 'Wereldwijde' zending beperkte zich tot anderstaligen in Amerika. We zagen dat het goed is na te gaan hoe dat met de eerste Duitse uitgave ging. Daar waren de nodige problemen mee en James White vatte dat samen in een artikeltje.

Dit keer deel 3: **De eerste Duitse en Nederlandse publicaties**

Tekst/Thijs de Reus

James White doet verslag

Op 6 mei 1858 doet James White verslag van de voortgang van het uitgeven van boekjes in andere talen. Er bevinden zich sabbatvierders onder hen die Duits, Frans, Noors, Nederlands, enzovoort spreken. De opsomming is dus incompleet.

Hij zegt vervolgens: 'Het is alleen maar natuurlijk ervan uit te gaan dat ze [anderstalige sabbatvierders] een diepgaande interesse hebben in de mensen die hun taal spreken. Zij zien uit naar publicaties over de tegenwoordige waarheid die gedrukt zijn in hun

eigen talen, om die te verspreiden in Amerika en in Europa. ... Ieder een die de boodschap van de eerste engel ontvangt en begrijpt, weet dat die is gericht aan de mensen op aarde, uit alle landen en volken, van elke stam en taal. Als zij ook begrijpen dat die boodschap is bedoeld de weg voor te bereiden van de andere twee die erop volgen, dan verheug je je er ook over dat mensen de waarheid omarmen die een andere taal spreken.'

De noodzaak van anderstalige publicaties is duidelijk. Er is dus interesse in de wereldwijde verkondiging van de boodschap van de eerste engel. James White

heeft dan dit verspreidingsgebied in gedachte: de 'tegenwoordige waarheid' moet verspreid worden 'in Amerika en in Europa'. Men rekent erop dat hun uitgaven de weg wel zullen vinden naar Europa.

James White geeft toe dat ze met dat Duitse pamflet te hard van stapel zijn gelopen. Ze hebben er een kleine oplage van gepubliceerd. Vier mensen ontdekken dat het werk onvolmaakt is en ongeschikt voor verspreiding. Dit werk moet je niet uitbesteden aan mensen die het doen voor het geld. Dan meldt hij dat ze broeder John Clark hebben ontmoet. Samen met

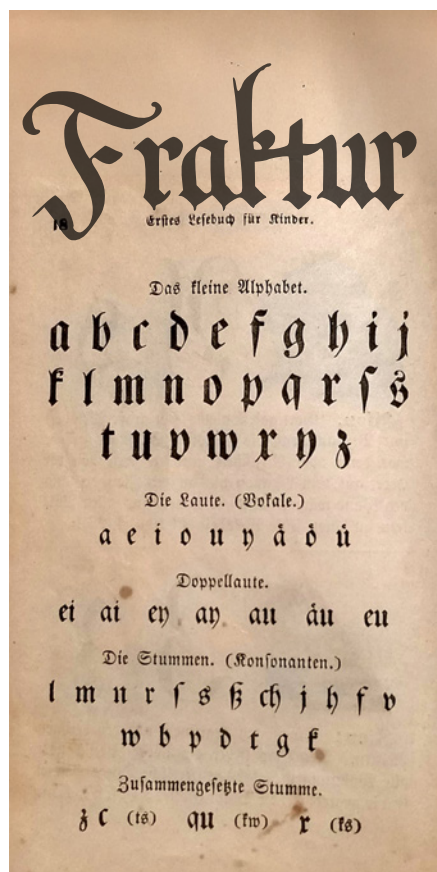
veertig anderen heeft hij de sabbat aangenomen. Samen met twee goed opgeleide Duitsers leveren zij een andere vertaling. James White heeft er alle vertrouwen in dat zij een goede en correcte vertaling hebben geleverd. Een ander interessant detail is dat ene broeder Amadon het zetwerk heeft gedaan voor twee Franse publicaties en dat hij met wat extra lessen ook het zetwerk kan doen voor de Duitse uitgave. Dat vereiste een andere expertise omdat daarvoor het gotische schrift gebruikt wordt. Dat kan niet iedereen makkelijk lezen. Het lijkt erop dat James White dacht dat je voor het Zweeds en het Noors ook het gotische schrift gebruikte. Ze gebruikten ook toen al het Latijnse schrift. Voor ons is het belangrijker vast te stellen dat ze zich opmaakten ook in die talen materiaal te publiceren. Hij is ervan overtuigd dat de Heer en zijn volk blij zijn met het werk voor anderstaligen.

Het Nederlandse exemplaar

Het is voor Nederlanders interessanter iets te weten te komen over Nederlandse uitgaven. Daarover is niet zoveel bekend. De reden in te gaan op die Duitse uitgave is om te laten zien dat de blik van de pioniers zich verruimt en om een beeld te schetsen van de problemen die men tegenkwam.

In juli 1858 zegt James White: 'We hebben een traktaat gedrukt in de Nederlandse of Hollandse taal ... We beschouwen dat als een zeer excellent stukje werk. Het is vertaald door broeder John Fisher, een man die al aardig op leeftijd is, maar met ervaring in het werk van predikant, die toch een jonge en gelukkige bekeerling is tot de boodschap van

de derde engel. Broeder Fisher heeft zijn werk als vertaler met spoed afgerond en wil nu graag aan de slag in zijn arbeidsgebied.' De kosten zijn \$ 100, maar die moeten met vrijwillige gaven bijeen gebracht worden, want broeder Fisher is, met de woorden van James White 'een van die straatarme predikanten, en het traktaat mag hem niks kosten'. Gaven kunnen naar het kantoor van de Review opgestuurd worden of aan broeder Fisher zelf gegeven worden. Hij voegt eraan toe dat men de persoonlijke noden van deze broeder niet over het hoofd mag zien. Dat laatste gaat later waarschijnlijk een belangrijke rol spelen.¹

Wie is John Fisher?

John Fisher gunt zich als vertaler van het boekje van Waggoner veel vrijheid. Hij levert meteen commentaar op een andere publicatie: 'The Sabbath Manual', een uitgave van Justin Edwards. Hij zegt: 'Ik verwonderde mij groterlijks over een groot verzuim bij de vertaler van het Handboekje. Het scheen mij toe dat hij het wezenlijke werkje niet heel getrouwelijk had opgevolgd.' De vertaling klopt niet. Dus voegt Fisher dat maar toe aan zijn vertaling van Waggoners boek!

Fisher is een intrigerend figuur. Een zelfbewust iemand die een eigen inbreng niet schuwt. Hij wordt voor het eerst genoemd in de *Review* van 8 april 1858. Joseph Bates en M.E. Cornell zijn succesvol aan het werk in Stony Creek, Mich. (pal boven Detroit). Een aantal mensen besluit ‘te gaan wandelen in de waarheid’. Daar is John Fisher, een baptistische predikant, er een van.²

Op 27 mei volgt een verslag van een conferentie: 'Broeder Fisher, wiens naam de lezers van de REVIEW zich zullen herinneren als baptistenpredikant onder zijn landgenoten, de Hollanders ... stelde zich zeer welwillend voor aan de broeders tijdens deze bijeenkomst. Hoewel hij bijna zeventig jaar oud is, lijkt zijn kracht vernieuwd te worden onder de goddelijke invloed van de hedendaagse waarheid, en hij streeft er met de vurigheid van de jeugd naar het veld in te gaan en de waarheid hoog te houden onder zijn verwanten naar het vlees. Hij vertaalt nu het traktaat "Natuur en verbinding van de sabbat" in het Nederlands en is van plan te gaan werken in de zogenaamde Nederlandse kolonie.'³ Hij is bijna zeventig. Zoals vermeld meldt James White zes weken later dat zijn werk gedrukt en uitgegeven is.

Kort daarop verschijnt er in de *Review* een brief met een verslag van wat hij heeft meegemaakt

in Northville (ten westen van Detroit). Je krijgt opnieuw de indruk dat broeder Fisher zich niet snel laat afschrikken. Hij gaat op zondagmorgen naar een dienst van de Presbyterianen. De spreker hield een overvloedig betoog over wat Calvijn had te zeggen. Kennelijk kende deze spreker broeder Fisher, want hij nodigde hem uit die middag in zijn plaats te spreken. Hij neemt zich voor niet een 'aldus zegt Calvijn' te presenteren, maar een 'aldus zegt de Heer'. Hij gaat dus in op de sabbat en de kinderdoop en laat Calvijn die heeft ontleend aan het geestelijke Babylon. Na afloop zegt hij dat hij er die week nog is en dat hij zijn collega met alle plezier verder wil informeren. Die acht het beter de woorden van Fisher af te doen als ketterij. Aan het eind van die middag gaat hij ook nog even langs bij de Methodisten en daar hebben twee sprekers het over onsterfelijke zielen. Ook die drijft broeder Fisher aardig in de hoek. Hij daagt hen uit dit vraagstuk in het openbaar te bespreken. Daar gaan ze niet op in.

Zo krijgen we een aardig beeld van John Fisher. Dat was niet iemand die je zonder handschoenen moest aanpakken. Het volgende verslag van James White hoeft ons niet te verbazen: 'De gemeenten in Allegan en Monterey [ten noordwesten van Battle Creek en niet ver van Andrews University] zijn onlangs getroffen door een grote opschudding ten

gevolge van de handelwijze van broeder John Fisher. Ze hebben blijmoedig heel veel voor hem gedaan en ze hadden gehoopt iets beters terug te mogen ontvangen dan ondankbaarheid en rebellie.⁴ Na dit bericht vind je geen verwijzingen meer naar broeder Fisher. Daar ligt ook voor ons een les in opgesloten, wat betreft bescheidenheid en de omgang met mensen. Hij blijft echter wel de schrijver van het eerste Nederlandse adventistische traktaat. Of hiervan ooit een exemplaar in Nederland is beland, valt niet vast te stellen. □

Thijs de Reus is emeritus predikant

Eindnoten

- 1 De informatie van deze alinea's is ontleend aan de *Review and Herald* van 8 juli 1858, p. 64; <https://documents.adventistarchives.org/Periodicals/RH/RH18580708-V12-08.pdf>
- 2 De *Review and Herald* 8 april 1858, p. 165; <https://documents.adventistarchives.org/Periodicals/RH/RH18580408-V11-21.pdf>
- 3 De *Review and Herald* van 27 mei 1858, p. 13; <https://documents.adventistarchives.org/Periodicals/RH/RH18580527-V12-02.pdf>
- 4 De *Review and Herald* van 17 februari 1859, p. 104; <https://documents.adventistarchives.org/Periodicals/RH/RH18590217-V13-11.pdf>.

Advent verwent

Snelle vegetarische quesadilla's met kruiden

Vaak heb je geen zin of tijd uitgebreid te koken, maar dan moet je uitkijken dat je niet te veel gaat snacken. Deze vegetarische quesadilla's zijn snel klaar, lekker en vullen prima! De meeste ingrediënten heb je wel in huis of kun je makkelijk op voorraad halen. Je eet uit je vuistje met je handen of netjes aan tafel met mes en vork. **Eet smakelijk!**

Tekst/Jeanette Lavies

Ingrediënten

Voor één grote of twee kleine quesadilla's
(verdubbel voor drie tot vier personen)

- 2 middelgrote tortilla's (tarwe of maïs)
- 100-150 g geraspte (vegan) kaas (cheddar, belegen of jong belegen)
- 1 klein blikje bonen (zwarte bonen, kidneybonen of wat je hebt), afgespoeld en uitgelekt
- 1 kleine paprika, in blokjes
- 1 kleine ui of een halve grote ui, fijngesnipperd
- 1 teen knoflook, fijngehakt
- 1 klein blikje maïs
- 1 tomaat in blokjes
- verse koriander of platte peterselie
- 1 theelepel komijnpoeder
- 1 theelepel gerookte paprikapoeder (of gewoon paprikapoeder)
- ½-1 theelepel chilivlokken, chilipoeder of cayennepeper

- ½ theelepel oregano of korianderzaad gemalen
- eventueel wat zout en peper
- scheutje olie om in te bakken

Voor de dip

- yoghurt of zure room
- 1 teen knoflook, fijngehakt
- beetje limoensap (eventueel citroensap)
- snufje zout en komijnpoeder

Bereiding

1. **Verhit** de olie in een koekenpan en fruit ui en knoflook glazig. Voeg de paprika toe en bak een paar minuten mee tot zacht.
2. **Voeg** de bonen (en eventueel maïs/tomaat) toe. Strooi alle kruiden erbij (komijn, paprika, chili, oregano, zout, peper) en bak kort mee. Prak de bonen licht met een vork zodat het wat smeùiger wordt. Proef en maak zo kruidig en pittig als je wilt.

3. **Leg** één tortilla in een schone koekenpan op laag-middelhoog vuur. Verdeel er kaas over, dan warme vulling, fijngesneden koriander of peterselie, weer kaas en dek af met de tweede tortilla.
4. **Bak** een paar minuten tot de onderkant goudbruin is en druk af en toe voorzichtig aan. Draai om (met bord of deksel) en bak de andere kant ook goudbruin tot de kaas gesmolten is.
5. **Snijd** in punten en strooi er nog wat koriander of peterselie op. Lekker met een snelle dip van yoghurt of zure room met een beetje knoflook, limoen/citroen en snufje zout/komijn.

Reageren

Heeft u een lekker vegetarisch of veganistisch recept? Stuur het op naar: advent@adventist.nl.

Jeanette Lavies is vrijwilliger en lid van de gemeente Den Haag.

Groeien naar volwassenheid in het geloof

MEER DAN GEHOORZAAMHEID

'Jezus zei tegen haar:

"Ik heb je toch gezegd dat je Gods grootheid zult zien als je gelooft?"

Johannes 11:40

Tekst/**Bismark Dwura** Vertaling/**Bert Nab**

De reis van het geloof is paradoxaal, en de ervaring zelf ontvouwt zich vaak als een strijd. Geloven wordt het moeilijkst wanneer het de enige kwetsbare optie lijkt die we nog hebben.

Wanneer het leven ons confronteert met obstakels waar we geen controle over hebben en we machteloos zijn te handelen, voelt geloof niet langer als een concept, maar wordt het iets heel persoonlijks. We staan voor een keuze: vertrouwen dat de situatie niet het einde zal bepalen, of toegeven aan wanhoop.

Er is nog een andere, stillere strijd. Die komt niet door tegenslag, maar door comfort. Wanneer het leven precies volgens plan verloopt en in onze behoeften voorzien wordt, kunnen we geleidelijk het gevoel krijgen dat we alles onder controle hebben, waardoor er weinig ruimte

overblijft voor God. De stille strijd bestaat eruit dat we ons realiseren dat comfort niet mag veranderen in zelfgenoegzaamheid.

En dan zijn er momenten waarop alles in duigen valt. Wanneer gebeden tegen het plafond lijken te stuiteren, wanneer niets meer logisch lijkt en wanneer het fundament waarop je je geloof hebt gebouwd, aanvoelt als zand. Deze momenten drijven ons in een hoek en dwingen ons de ware aard van ons geloof te tonen.

Het dilemma

Hoe reageer je als niets meer logisch lijkt en alles tegen je lijkt te werken? Hoe reageer je als je alles lijkt te hebben wat je nodig hebt? Erken je dan nog steeds je behoefte aan God? Onder deze situationele vragen ligt de fundamentele vraag: Wat betekent het nu echt te geloven?

Is geloof slechts passieve acceptatie, een 'spirituele' overgave aan alles wat ons overkomt? Roept God ons op stille ontvangers te zijn, in stilte te verdragen wat ons overkomt, goed of slecht?

Voor velen van ons raakte geloof al vroeg verweven met één zwaar woord: gehoorzamen. 'Gehoorzaam God en je ouders,' zegt de Bijbel. Gehoorzaamheid zelf is niet het probleem; het probleem is eerder hoe het vaak geformuleerd wordt. Voor mensen met een onderzoekende geest kan dit gebod beklemmend aanvoelen en diepe vragen oproepen. Wat houdt dat soort 'gehoorzaamheid' nu echt in? Betekent het luisteren en handelen zonder vragen te stellen? Hoe zit het met mijn eigen gedachten, gevoelens en vragen? Horen die thuis in deze relatie, of moeten ze het zwijgen opgelegd worden?

MEER DAN GEHOORZAAMHEID/VOLWASSENHEID

Het verhaal in Johannes 11 biedt een diepgaand decor voor deze verkenning. Marta, geconfronteerd met de harde realiteit van de dood van haar broer Lazarus, ontmoet Jezus, die naar onze menselijke maatstaven te laat komt. In haar verdriet, teleurstelling en verwarring belijdt ze een theologische waarheid: dat Jezus

/ Shema: luisteren met het hart

de messias is. Haar wanhoop onthult echter een conflict tussen haar geloof en haar huidige realiteit. In deze ruimte van hartzeer en verloren hoop doet Jezus een treffende uitspraak: 'Ik heb je toch gezegd dat je Gods grootheid zult zien als je gelooft?'

Was dit een oproep tot blinde, onvoorwaardelijke gehoorzaamheid? Was dit een goddelijk gebod de tragedie simpelweg te accepteren zonder reactie of protest?

(Her)ontdekking

Om Jezus' uitnodiging te begrijpen, moeten we ons postmoderne, transactionele begrip van gehoorzaamheid loslaten. Het Hebreeuwse woord dat in vertalingen vaak als 'gehoorzamen' gebruikt wordt, is *shema*. In onze hedendaagse context impliceert dit vaak naleving of het vervullen van een plicht, het afvinken van een vakje of het opvolgen van instructies om consequenties te vermijden. *Shema* draagt echter een gewicht en diepte in zich die het woord 'gehoorzamen' niet kan vatten. De essentie ervan ligt niet in louter handelen, maar in aandachtig, relationeel luisteren. Een luisteren dat voortkomt uit verbinding en leidt tot afstemming.

We zien *shema* voor het eerst in de Schrift verschijnen op een cruciaal moment in de menselijke geschiedenis: 'Toen de mens en zijn vrouw de HEER God in de koelte van de avondwind door

de tuin hoorden [*shema*] wandelen, verborgen zij zich voor Hem tussen de bomen.' Genesis 3:8 Hier 'horen' [*shema*] Adam en Eva. Ze horen het geluid van God die nadert. Hun gehoor leidt hen echter niet naar Hem toe; het leidt ertoe dat ze zich van Hem afwenden. Waarom? Omdat de relationele band al verbroken was. Vóór dit moment hadden ze hun oor, hun vertrouwen en daarmee hun *shema* gegeven aan de bedrieglijke stem van de tegenstander, die Gods identiteit, karakter en goedheid in twijfel trok. Dit was niet slechts een overtreding van de regels, maar een breuk in het vertrouwen en een verstoring van de eenheid van hart die *shema* impliceert. Dit fundamentele verhaal onthult dat *shema* in de kern relationeel is. Het betekent dat een band zo sterk kan zijn en dat men zo diep kan luisteren, dat iemands hart in harmonie klopt met dat van de ander. Het is geen eenzijdig bevel van een meerdere aan een ondergeschikte, maar een dynamiek van gezamenlijke overweging.

Opmerkelijk genoeg laat de Schrift zien dat God zelf *shema* naar ons uitspreekt. In het verhaal van Israël, toen hun ervaring gekenmerkt werd door verdriet en pijn, was God met hen verbonden en hoorde Hij hen. In Exodus 2:24 lezen we: 'God hoorde hun jammerkreten en dacht aan het verbond dat Hij met Abraham, Isaak en Jakob had gesloten.' God luistert. Hij schenkt aandacht. Hij wordt geraakt door de kreten van zijn volk. Zijn reactie vloeit voort uit een verbondsrelatie, niet uit een afstandelijk gevoel van verplichting. En het is deze liefde die Hem tot handelen aanzet. Deze beschrijving van God plaatst de hele scène in Johannes 11 in een nieuw perspectief. Nog voordat Jezus de krachtige woorden tot Marta spreekt, spreekt Hij de *shema's* uit. De tekst vertelt ons dat Jezus Maria en de anderen zag huilen. Hij hoorde hun verdriet. En in een van de meest kwetsbare momenten die in de Schrift opgetekend zijn, was Hij 'diep bewogen.' Hij vroeg: "Waar hebben jullie hem neergelegd?"

Ze zeiden: "Kom maar kijken, Heer." Jezus begon te huilen.'

Johannes 11:33-35

Jezus kwam niet met een afstandelijke, theologische lezing. Hij ging volledig op in het verdriet, de verwarring en de menselijkheid van het moment. Zijn oproep tot geloof kwam niet voort uit een koele autoriteit, maar uit een gedeelde ruimte van verdriet en in relationele solidariteit. Hij riep Marta niet op tot blinde goedkeuring, maar tot een vertrouwensvolle band met Hem, zelfs wanneer het pad gehuld is in mysterie en vragen. Diezelfde oproep tot vertrouwen doet Hij ook aan ons vandaag.

Ruimte voor groei, plek voor meer

Dit inzicht herdefinieert onze kijk op geestelijke rijpheid en gehoorzaamheid. Volwassenheid in het geloof betekent niet dat je voorbij vragen of twijfels groeit naar een staat van onberispelijke gehoorzaamheid. Het is de verdieping van een relationele band waarin vertrouwen onze zeker-

heid wordt, zelfs wanneer begrip tekortschiet. Het brengt ons van een paradigma van op angst gebaseerde transacties, waarin we gehoorzamen om gunst te verdienen of straf te vermijden, naar een paradigma van liefdevolle verbondenheid.

Misschien worden we, net zoals Marta, geconfronteerd met situaties waarin de hoop dood en begraven lijkt. Of misschien worstelen we met een stillere spanning: het gevoel dat ons geloof een fragiel contract is, dat gemakkelijk verbroken kan worden door falen. We kunnen de gave van de verlossing behandelen als een delicaat object dat we perfect moeten onderhouden, een staat die we verliezen met elke zonde en herwinnen met elk gebed van berouw. Deze denkwijze verandert genade echter subtiel in een loon, waardoor onze relatie met God een cyclus van verdienen en verliezen wordt, en gebed een plaats van schuld en last.

Het evangelie verkondigt echter de nabijheid van God door Christus, die mens werd, voorzag in de behoeften van de mensheid, stierf voor de mensheid, de dood overwon voor de mensheid en opsteeg naar de hemel als vertegenwoordiger en rechter van de mensheid. Dit is een compleet pakket van God dat geen menselijke aanvulling nodig heeft. Het enige wat het vraagt is ons 'Ja, ik wil,' onze veilige verbondenheid met Hem die 'ons eerst heeft liefgehad.'

1 Johannes 4:19

Uit deze veilige verbondenheid vloeit de natuurlijke vrucht van actief luisteren voort. Goede werken zijn dus niet de wortel van onze redding, maar het bewijs ervan; niet de oorzaak van Gods liefde, maar het resultaat. Een fruitboom produceert geen appels om een boom te worden; hij produceert appels omdat hij een boom is. Zo maakt ons bevestigende antwoord op God ons ook niet tot Gods kinderen; het onthult dat we dat al zijn.

Daarom streven we niet naar rechtvaardigheid om Gods liefde te verdienen, maar omdat we onwrikbaar geliefd zijn. We doen het niet uit angst, uit vrees onze positie te verliezen, maar uit relationele nabijheid en vertrouwen, wetende dat we die niet zullen verliezen. Ons vertrouwen is niet gebaseerd op onze eigen wankel standvastigheid, maar op het volmaakte, voltooid werk van Jezus. Deze gave maakt onze verbondenheid met God niet optioneel; ze maakt het vreugdevol en vrij mogelijk. Ze brengt geen

Waarom breekt geloof juist in crisis?

angstige volgelingen voort, maar toegewijde geliefden die niet luisteren omdat ze bang zijn Hem te verliezen, maar omdat ze Hem vertrouwen.

Dus, wanneer Jezus zegt: 'Ik heb je toch gezegd dat je Gods grootheid zult zien als je gelooft?', nodigt Hij ons uit onze band met Hem bewust te herzien. Hij roept ons weg van een geloof dat slechts intellectuele instemming of angstige gehoorzaamheid is. Hij roept ons op tot een *shema*-geloof, een geloof dat luistert naar zijn stem in de chaos, dat Hem vertrouwt wanneer zijn hand onzichtbaar is, en dat bevestigt dat onze trouwe gehoorzaamheid niet voortkomt uit dwang, maar uit liefdevolle eensgezindheid. Gehoorzaamheid is goed, maar nog beter is een hart, een persoon, die bereid is zich in een relationele band met de Schepper te verbinden. Zeker, in onze groeireis in geloof hecht God meer waarde aan een eerlijke, bewuste verbinding dan aan loutere naleving. □

Bismark Dwura is predikant van de gemeente Het lichtpunt Eindhoven

Leah-Anne Thompson/Shutterstock.com

Groeien naar een volwassen relatie met God

In de Bijbel worden we regelmatig verrast met bijzondere inkijkjes. Soms leest het als een roman, zoals de verhalen in Genesis en de omzwervingen van Jezus en zijn leerlingen. Tijdens het Bijbel lezen kunnen we echter soms ook gedeelten tegenkomen die we lastig vinden of die we liever zouden overslaan.

Tekst/Bert Nab

Denk aan de uiteenzettingen over de materialen die voor de tabernakel gebruikt moeten worden en de hele fabricage ervan, of de herhaling van aantallen mensen in de diverse stammen, voor het leger of aantallen dieren die voor offers gebruikt worden. Sommige mensen vinden die details geweldig terwijl anderen er niets mee hebben. Bij de profeten lees je soms met afschuw de harde woorden die gesproken worden ten aanzien van de volken en met name Israël. Ook in Openbaring lees je over plagen en andere soorten onheil.

Het valt niet altijd mee de Bijbel op een onbevangen manier te lezen en te begrijpen. De wereld van de Bijbel staat regelmatig veraf van de situatie waarin wij verkeren. Soms vragen we ons af hoe we de principes uit de Bijbel kunnen toepassen in ons leven en of we dat wel willen. Door die afstand ten opzichte van de leefwereld in de Bijbel hebben we soms de neiging het hele boek maar te vergeten en staat het te verstommen in de kast. Helaas nemen we

dan al die mooie lichtpuntjes van hoop die de Bijbel biedt ook niet tot ons. God is steeds op zoek naar een relatie met mensen. Hij wil niets liever dan dat het goed gaat in het leven van de mens. Daarom schetst Hij zelfs in de donkerste scenario's hoop. Er is altijd hoop op betere tijden. In de Bijbel wordt die hoop gekoppeld aan het belang van een relatie met God.

Dialog heeft het komende kwartaal als thema 'Groeien in een relatie met God.' Dat is wellicht makkelijker gezegd dan gedaan, want hoe ontwikkel je een relatie met iemand die je niet eens kunt zien? Daarvoor is het van belang dat we de Bijbel ter hand blijven nemen. In de Bijbel lezen we wat God in de geschiedenis en voor de mensen heeft gedaan. We lezen er niet alleen over waarschuwingen en straf, maar vooral ook over Gods liefde voor zijn schepping. In de hele Bijbel lezen we dat God steeds op zoek is naar een relatie met de mens. Dat begint al in de hof van Eden. Adam en Eva verstoppen zich voor God omdat ze weten dat ze Hem teleurge-

steld hebben. Het is de Heer zelf die op zoek gaat en zegt: 'Waar ben je?'¹ Dat patroon komt in de Bijbel steeds opnieuw terug. De Heer blijft onafgebroken op zoek naar een relatie met de mens en probeert de mensen ervan te overtuigen dat het goed is die relatie niet te laten versloffen, maar hem juist te verdiepen.

Dialog doet in het tweede kwartaal van dit jaar een poging ons te begeleiden in die zoektocht naar en met God. Vanaf het moment dat we zelfs maar een vermoeden hebben van Gods aanwezigheid in ons leven, kunnen we Hem gaan ervaren. Dan kan er een relatie gaan groeien. Je gaat Gods aanwezigheid ervaren in de natuur en in andere mooie dingen om je heen. Soms zijn het mensen die je op een bepaald spoor zetten en daarmee de stem van God vertegenwoordigen. Andere keren lees je ergens een mooi citaat dat je juist dan raakt. Of het is die ene Bijbeltekst die je al vele malen eerder had gelezen, maar die ineens eruit springt als antwoord op een vraag of situatie. Op die

manier begint je overtuiging te groeien en ontstaat er een verdieping in de relatie met God.

Dialogo gaat dwars door de Bijbel heen om aan te tonen dat God een relatie nastreeft met ons en dat die relatie belangrijk en hoopvol is. Ja, we hebben het allemaal druk en de druk van het leven en ons werk zuigt ons op. We hebben soms nauwelijks tijd om adem te halen, laat staan tijd vrij te maken voor Bijbelstudie. Toch zou dat een goede investering zijn, want juist door hier en daar even pas op de plaats te maken voor bezinning en reflectie ontstaat er ademruimte, hoopvolle ruimte, geborgenheid en uitzicht. Hopelijk kan **Dialogo** in het komende kwartaal enige hulp bieden in het vinden van die ruimte en hoop. Laat je meevoeren door de Bijbel en ontdek hoe je je relatie met God kunt ontwikkelen en verdiepen.

De auteur van **Dialogo** voor het tweede kwartaal is Nina Atcheson. Zij werkt op het hoofdkantoor van de kerk in Silver Spring en is verantwoordelijk voor de lessenreeks *Groeien in Jezus*, een project dat stapsgewijs uitgerold wordt voor de leeftijden 0-18 jaar. Het is haar passie mensen te inspi-

ren en toe te rusten in het beter leren kennen van God. Ten aanzien van de lessenreeks voor **Dialogo** zegt zij: 'Jouw relatie met God is de allerbelangrijkste relatie in je leven. Stel het versterken van die relatie niet uit, maar maak haar zo sterk als je kunt. Nu, niet pas in de toekomst, is de tijd aan die relatie te werken. Het heeft invloed op al het andere in je leven: je huwelijk, je manier van ouderschap, je vriendschappen, je financiële keuzes, je manier van ontspannen, je aspiraties ... en, natuurlijk, je toekomst in de eeuwigheid.'²

Een relatie met God biedt hoop, rust, kracht en zekerheid. Dat wil niet zeggen dat ons leven zo nu en dan niet op zijn kop kan staan, samen met God staan we echter sterker dan wanneer we het alleen moeten doen. Mensen halen kracht uit het geloof en gaan daardoor op positieve wijze voort in een wereld die bij tijd en wijle in brand staat. De geloofszekerheid van de route naar een nieuwe en goede toekomst helpt echter met beide benen in de wereld te blijven staan en positief onderweg te blijven. Wanneer

we God nabij weten, weten we ook dat we onder alle omstandigheden in Hem geborgen zijn. Zo'n relatie mogen we koesteren.

Sabbatschoollessen

Dit kwartaal bestuderen we in de sabbatschool: *Groeien in een relatie met God*.

Ik wens u veel zegen bij de bestudering van Gods Woord. ☐

Bert Nab is predikant van Tilburg en Nijmegen en bureauredacteur bij het landelijk kantoor van de Nederlandse Adventkerk

Eindnoten

¹ Genesis 3:9

² Dialogo, 2e kwartaal 2026, blz. 8

6 september 2025/Amsterdam
Victoria Adu ^A
Givti Agyeiwaa Agyei ^B

In de tweede helft van 2025 hebben we dankzij de Heer twee mensen mogen dopen in onze gemeente. Op 6 september in het derde kwartaal hebben wij twee zusters mogen dopen tot volgelingen van Jezus Christus. De doopdienst vond plaats in Gaasperdam in een grote plas. Het waren zuster Victoria Adu en zuster Givti Agyeiwaa Agyei.

11 oktober 2025/Breda
Thijn van Rijswijk
Dorith van Loon
Andre Edwards ^C

Op 11 oktober werden er in de gemeente Breda drie jongeren door ds. Riemer Postma gedoopt. Allen zijn zij lid van de Jeugdgroep en hebben in de afgelopen drie jaar enorme stappen gemaakt in hun geloofsleven. Dat bleek ook uit de ontroerende getuigenissen die gegeven werden. Thijn (19), Dorith (21) en Andre (26) hebben met volle overtuiging 'ja' gezegd tegen Jezus. Dit in het bijzijn van de gemeente en de vele bezoekers. Na de dienst was er een uitgebreide potluck. Het was een zeer gezegende dag!

11 oktober 2025/Huis ter Heide
Tirsa Verissimo Filipe (22)
Mark Kestlin (32) ^D
 ontvingen de doop.

18 oktober 2025/Rotterdam Noord
Mark Mes en Melvern van Dijk ^E

In het voorjaar van 2025 kwamen twee wildvreemde heren onafhankelijk van elkaar de kerk van Rotterdam Noord binnenlopen. Allebei hadden ze zich zelfstandig via internet verdiept in het geloof, en de kerk van 'Noord' gevonden. Een beetje weifelend kwamen ze de eerste keer over de vloer, maar waren daarna niet meer weg te denken uit de diensten. Al snel ontvingen ze Bijbelstudie van br. Romeo Vlijter en op 18 oktober getuigden Mark Mes en Melvern van Dijk door middel van de doop in het openbaar om Jezus Christus te volgen! Het was een gezegende dienst met veel muziek, bezoekers en lachende gezichten. Ds. Stennett Ross ging voor in de dienst, en na de doop zeiden maar liefst drie mensen hierdoor aangeraakt te zijn, en willen zich ook voorbereiden op deze stap. De gemeente van Rotterdam Noord voelt zich enorm gezegend!

Oktober 2025/Lelystad
br. Irvin F

In Lelystad is br. Irvin gedoopt aan het strand, nadat hij verschillende Bijbelstudies had gevolgd.

Oktober 2025/Huizen
br. Addie G

In Zeewolde is br. Addie gedoopt; hij is een vrucht van het bezoekwerk van de gemeenteleden van Huizen, die daar de gemeenschap Dienar Huis hebben.

8 november 2025/Den Haag
Steffen Fabian de Jong H

Steffen kreeg Bijbelstudie van een neef van zijn aanstaande vrouw. De doopplechtigheid werd verricht door ds. Surrandy Selassa.

3 januari 2026/Leeuwarden
Keli Milano I
Yohanna Samuel I

Op 3 januari 2026 werd in de adventkerk in Leeuwarden Keli Milano (39) gedoopt. Keli is afkomstig uit Brazilië en woont sinds een aantal jaren in Harlingen. Ze is moeder van Sofia (4). Ze heeft in haar thuisland Bijbelonderdicht gehad, en in Nederland kreeg ze dat van Jan Rokus Belder en Miranda Broekhuis. Jan Rokus Belder verrichtte de doophandeling. Tijdens de opname als lid van het wereldwijde Kerkgenootschap der Zevende-dags Adventisten overhandigde hij haar een Bijbel en gaf de volgende tekst mee: Psalmen 25:4-7: 'Maak mij, HEER, met uw wegen vertrouwd. (...)'. Voor Keli werd het lied 'Goedheid van God' in het Portugees gezongen. Bij gelegenheid zal broeder Tiago Pereira een Portugese Bijbel voor haar meenemen.

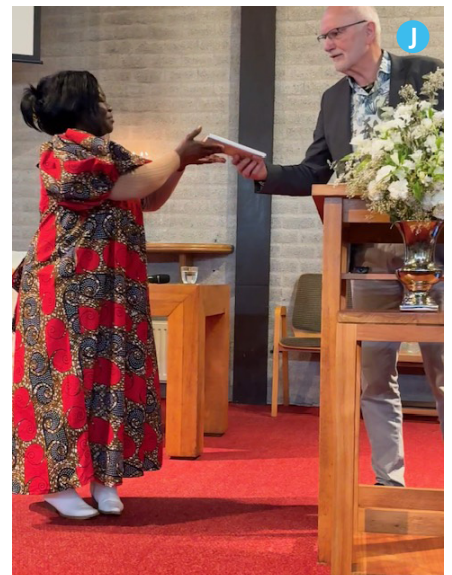
Op dezelfde dag werd als lid van de adventkerk Leeuwarden opgenomen Yohanna Samuel (38), afkomstig uit Eritrea. Yohanna is in 2012 in een vluchtelingenkamp in Ethiopië gedoopt. Vooraf legde zij een geloofsgetuigenis af. Ook zij kreeg een speciale Bijbel. De tekst was gekozen uit Matteüs 5:14-15. Yohanna las zelf deze tekst voor in het Tigrina (zie foto). Ze woont in Leeuwarden. Voor beide nieuwe leden was er een prachtig boeket vanuit de diaconie.

17 januari 2025/Leeuwarden
Sabuni Chikunda J

Op 17 januari werd Françoise Sabuni Chikunda (54) als lid opgenomen in de Adventkerk

Leeuwarden. Zij is afkomstig uit Congo en heeft daar zeer moeilijke jaren in diverse vluchtelingenkampen moeten doorstaan. Jaren van geweld en oorlog liggen achter haar. Zelf heeft ze de sabbat vanuit de Bijbel leren kennen, en ze is een blijmoedig christen. Ze is een aantal jaren geleden in een vluchtelingenkamp in Oeganda gedoopt. Sabuni, woonachtig in Hallum, ontving uit handen van ouderling Herman het boekje 'Buig niet' van Ad van Nieuwpoort. Een boeket bloemen was haar al eerder gegeven. Na opname sprak ze haar blijdschap en dankbaarheid uit naar de gemeente.

PS

Lijntje (Leidy) Willemina van Houwelingen-Koning

18 mrt 1938 – 8 jul 2025

Leidy werd geboren en getogen in Schiedam, waar zij in haar vroege twintiger jaren Hans ontmoette. Hun gezamenlijke keuze om zich nog vóór hun huwelijk te laten dopen, vormde het fundament voor hun verdere leven en geloof. Samen met hun twee pleegzoons vertrokken zij naar het noorden, waar zij hun plek vonden in de Adventgemeente Assen. Bij Leidy stond de koffie altijd klaar. Haar deur stond wagenwijd open voor iedereen; of je nu belde of zomaar aanwaaide, je werd stevast ontvangen met warmte, een goed gesprek en vaak haar bekende toetje met zelfgeklepte slagroom. Ook voor wie tijdelijk onderdak nodig had, bood zij een veilig thuis. In 1974 werd hun gezin gezegend met de tweeling Astrid en Judith, waarna zij later verhuisden naar een prachtige boerderij in Achterste Erm. Uiteindelijk vonden Leidy en Hans hun rust in Schoonoord, waar zij intens van elkaar genoten tot het overlijden van Hans in 2024.

Hoewel Leidy hoopte de honderd te halen, moesten wij op 87-jarige leeftijd afscheid van haar nemen. Het gemis van Hans was voelbaar, maar zij putte kracht uit de belofte van Matteüs 28:20: "Ik ben met jullie, alle dagen." Tot het laatste moment genoot zij van het bezoek van haar (klein)kinderen en vrienden. Tijdens de dienst op 11 juli 2025 hebben we stilgestaan bij haar levendige persoonlijkheid. Haar liefde en grenzeloze gastvrijheid blijven voor altijd in onze herinnering gegraveerd.

Carol Galant

2 okt 1968 – 13 sep 2025

Een week voor haar 57e verjaardag is Carol naar haar laatste rustplaats gebracht. De drukbezochte uitvaartdienst getuigde van de grote liefde die familie en vrienden voor haar koesterden. Carol werd geboren op 2 oktober 1968 in Paramaribo en groeide vanaf tweejarige leeftijd op in Rotterdam. Als oudste in een gezin van drie laat zij, naast haar broer en zus, een dochter achter. Sinds haar jeugd was Carol verbonden aan de gemeente Rotterdam Noord, waar zij in 1999 werd gedoopt. Ze was een vrouw die van aanpakken wist; handig, zelfstandig en buitengewoon creatief. Of het nu ging om het prachtig aankleden van de kerk voor bruiloften of het inzetten van haar talenten op andere vlakken, er kon altijd een beroep op haar worden gedaan. Haar grote passie was zingen, wat zij met veel toewijding deed in diverse koren en zanggroepen. Hoewel haar gezondheid vanaf 2020 broos werd, weigerde Carol bij de pakken neer te zitten. Met steun van haar naasten genoot zij van het leven, tot een terugval haar opnieuw op de proef stelde. Samen met haar kerkfamilie bleef zij tot het laatste moment bidden om een ommekeer, vertrouwend op Gods wijsheid die ons aardse begrip te boven gaat. De uitvaartdienst op 25 september 2025 was een muzikaal eerbetoon. Vrienden met wie zij jarenlang had gezongen, vormden speciaal voor haar weer een eenheid. Ds. Stennett Ross benadrukte in zijn overdenking Carols onwankelbare geloof, een kracht die zij al sinds haar kindertijd uitstraalde. Ondanks het grote gemis putten wij troost uit de mooie herinneringen, in de zekerheid van een weerzien bij de wederkomst.

Groei gaat niet zonder wind
Wortels zoeken dieper dan je ziet
Twijfel en vertrouwen lopen samen op
Stap voor stap leer je leunen
Niet meer op jezelf alleen
Maar op Hem
Die je draagt
En je laat staan

Fotopoëzie (paratekst)/Naomi Planting

Van de voorzitter

Op sabbat 28 februari werd ik opgeschrikt door het nieuws dat Israël en de Verenigde Staten een militair offensief waren gestart tegen Iran. Er werden enorme bombardementen uitgevoerd op Teheran en vele andere steden. Vele hooggeplaatste personen waren al omgebracht, waaronder officieren van de Revolutionaire Garde.

Wat ook zeer opmerkelijk

was, was dat de Iraanse leider, ayatollah Ali Khamenei — de hoogste geestelijke én politiek leider sinds 1989 — ter dood was gebracht. President Trump en de Israelische regering bevestigden dat hij was gedood bij een gerichte aanval op het gebouw waarin Khamenei een vergadering hield met zijn hoogste adviseurs. Deze inlichtingen van de CIA waren de directe aanleiding voor de Verenigde Staten en Israël om de aanval in te zetten. Al vrij snel werd van officiële zijde bevestigd dat de hoogste leider van Iran inderdaad was omgekomen. Iran beantwoordde de aanval door gerichte bombardementen uit te voeren op landen in het Midden-Oosten die Amerikaanse militaire bases op hun grondgebied hebben, van waaruit de VS opereert.

Inmiddels zijn we alweer twee weken verder.

De aanvallen gaan nog steeds door en er lijkt nog geen einde te komen aan de oorlog. Het is onduidelijk wat Trump met deze agressie probeert te bereiken. De olie- en gasprijzen vliegen omhoog en Iran houdt nog steeds de Straat van Hormuz afgesloten, waardoor de wereld-

handel in gevaar komt en grote schaarste dreigt te ontstaan. Gelukkig hebben zowel Rusland als China zich tot op heden redelijk afzijdig gehouden van het conflict, hoewel zij veel olie uit Iran ontvangen. Het risico op het uitbreken van een wereldoorlog is zeker aanwezig.

Dit is niet zomaar een geopolitiek conflict.

Veel christenen volgen de ontwikkelingen in het Midden-Oosten nauwgezet en verwachten de vervulling van Bijbelse profetieën. Wat mij veel zorgen baarde, was de uitspraak van de Amerikaanse minister van Defensie Pete Hegseth, die beweerde dat president Trump door Jezus Christus zelf gezalfd was om het vuur te ontsteken, de laatste strijd van de eindtijd te ontbranden en Armageddon te ontketen. Daarna zou God zijn vredesrijk kunnen oprichten. Hegseth beweert dat wat Amerika en Israël nu doen in de oorlog met Iran, het werk van God zelf is. Dat zijn gevaarlijke woorden. Vaak spreken wij van islamitisch extremisme, maar dit is een uiting van christelijk extremisme. Zevendedagsadventisten geloven niet dat de eschatologische eindstrijd tussen fysieke legers in het Midden-Oosten rondom de staat Israël zal plaatsvinden. Adventisten geloven dat Armageddon een geestelijke strijd is tussen goed en kwaad, Christus en satan, waarbij het gaat om de bereidheid van gelovigen om Jezus te blijven volgen, wat er ook gebeurt. Ja, er zal strijd zijn in het Midden-Oosten tot het einde toe. Maar het is niet aan ons mensen gegeven om die eindstrijd te initiëren. God heeft alles in de hand en Hij zal op zijn tijd ingrijpen en zijn volgelingen brengen in dat nieuwe Koninkrijk. Daar mogen we op blijven vertrouwen. ☐

Rob de Raad is voorzitter van de Nederlandse Adventkerk

